

RICHTLIJNEN INZAKE INTERNATIONALE BESCHERMING NR. 8:

Asielaanvragen van kinderen op grond van artikel 1A, lid 2, en 1F van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen.

I. INLEIDING

1. Deze Richtlijnen bieden een inhoudelijke en procedurele leidraad voor het vaststellen van de vluchtelingenstatus op kindgevoelige wijze. Ze zijn gericht op de specifieke rechten en beschermingsbehoeften van kinderen in asielprocedures. Hoewel de definitie van een vluchteling zoals vervat in artikel 1A, lid 2 van het Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen en het bijbehorende Protocol van 1967 (hierna: "het Verdrag van 1951" en "het Protocol van 1967") geldt voor alle personen, ongeacht hun leeftijd, is men bij de interpretatie doorgaans uitgegaan van de ervaringen van volwassenen. Dit heeft tot gevolg gehad dat veel aanvragen voor erkenning van de vluchtelingenstatus van kinderen niet juist zijn beoordeeld of zelfs helemaal over het hoofd zijn gezien.¹

2. Er is weinig inzicht in de specifieke omstandigheden waarmee minderjarige asielzoekers te maken krijgen als ze individueel aanspraak maken op de vluchtelingenstatus. Kinderen worden vaak gezien als lid van een gezin, niet als individuen met hun eigen rechten en belangen. Dit is deels het gevolg van de ondergeschikte rol, plaats en status die kinderen nog steeds hebben in veel samenlevingen over de hele wereld. De relaties van kinderen worden vaker individueel onderzocht als ze onbegeleid zijn dan wanneer ze zich bevinden in het gezelschap van hun gezin. Zelfs in dit geval wordt er door hun leeftijd, de mate van volwassenheid en ontwikkeling en hun afhankelijkheid van volwassenen, niet altijd rekening gehouden met hun unieke vervolgingservaringen. Kinderen kunnen niet altijd even goed als volwassenen uitleggen waarom ze aanspraak hebben op de vluchtelingenstatus en hebben hier soms bijzondere assistentie bij nodig.

3. Het mondiaal bewustzijn omtrent geweld, mishandeling en discriminatie jegens kinderen neemt toe,² zoals blijkt uit de ontwikkeling van internationale en regionale mensenrechtennormen. Hoewel deze ontwikkelingen nog niet volledig zijn doorgevoerd in de processen ter vaststelling van de vluchtelingenstatus, groeit de erkenning onder nationale asielinstanties dat kinderen zelf ook aanspraak kunnen hebben op de vluchtelingenstatus. De *Conclusion on Children at Risk* (2007) van het Uitvoerend Comité van UNHCR wijst op de noodzaak om kinderen conform het internationaal recht te erkennen als 'actieve rechtssubjecten'. Het Uitvoerend Comité erkent tevens dat kinderen kindspecifieke soorten en vormen van vervolging kunnen ervaren.³

4. Als het Verdrag van 1951 op een kindgevoelige manier wordt geïnterpreteerd, betekent dit uiteraard niet dat alle minderjarige asielzoekers automatisch recht hebben op de vluchtelingenstatus. De minderjarige aanvrager moet aantonen dat hij of zij een gegronde vrees heeft voor vervolging wegens ras, religie, nationaliteit, politieke opinie of het behoren tot een bepaalde sociale groep. Net als gender is ook leeftijd een relevante factor in de vluchtelingendefinitie.⁴ Zoals opgemerkt door de VN-commissie voor de rechten van het kind, moet de vluchtelingendefinitie:

... op een leeftijd- en gendergevoelige manier worden geïnterpreteerd, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke redenen voor, en soorten en vormen van, vervolging ervaren door kinderen. Vervolging van verwanten; werving van minderjarigen; kinderhandel voor prostitutie; en seksuele uitbuiting of onderwerping aan vrouwelijke genitale verminking, zijn enkele van de kindspecifieke soorten en vormen van vervolging die toekenning van de vluchtelingenstatus kunnen rechtvaardigen mits zulke daden in verband staan met een van de gronden uit het Vluchtelingenverdrag van 1951. In hun nationale procedures ter vaststelling van de vluchtelingenstatus dienen Staten derhalve speciaal aandacht te besteden zowel aan dergelijke kindspecifieke soorten en vormen van vervolging als aan gendergerelateerd geweld.⁵

¹ UNHCR, *Guidelines on Policies and Procedures in Dealing with Unaccompanied Children Seeking Asylum*, Genève, 1997 (hierna: "UNHCR, *Guidelines on Unaccompanied Children Seeking Asylum*"), <https://bit.ly/3qWCUex>, met name Part 8.

² Zie bijv. *UN General Assembly, Rights of the Child: Note by the Secretary-General*, A/61/299, 29 aug. 2006 (hierna: "UN study on violence against children") <https://bit.ly/3onSgXZ>; *UN Commission on the Status of Women, The elimination of all forms of discrimination and violence against the girl child*, E/CN.6/2007/2, 12 dec. 2006, <https://bit.ly/2KSqXal>; *UN General Assembly, Impact of armed conflict on children: Note by the Secretary-General (the "Machel Study")*, A/51/306, 26 Aug. 1996, <https://bit.ly/3cbVds5>, en de strategische evaluatie (*strategic review*) ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het Machel-onderzoek, *UN General Assembly, Report of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict*, A/62/228, 13 aug. 2007, <http://bit.ly/3t8QYDR>.

³ *ExCom (Uitvoerend Comité), Conclusion on Children at Risk*, 5 oct. 2007, No. 107 (LVIII) – 2007, (hierna: "ExCom, *Conclusion No. 107*"), <https://bit.ly/3qZt0IW>, par. (b)(x)(viii).

⁴ UNHCR, Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 1: Gender-gerelateerde vervolging binnen de context van artikel 1A, lid 2 van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen (*Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution Within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*), 7 mei 2002 (hierna: "UNHCR Richtlijnen inzake gender-gerelateerde vervolging"), <https://bit.ly/3angVqH>, par. 2, 4.

⁵ UN Committee on the Rights of the Child, *General Comment No. 6 (2005) Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside Their Country of Origin*, CRC/GC/2005/6, sep. 2005 (hierna: "CRC, *General Comment No. 6*"), <https://bit.ly/2KRgLI1>, par. 74.

Voor een correcte toepassing van de erkenningscriteria voor de vluchtelingenstatus dienen naast leeftijd ook andere factoren in overweging te worden genomen, zoals kindspecifieke rechten, het ontwikkelingsniveau van het kind, kennis van en/of herinneringen aan de omstandigheden in het land van herkomst en de mate van kwetsbaarheid.⁶

5. Een kindgevoelige toepassing van de vluchtlingendefinitie is in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van het kind uit 1989 (*Convention on the Rights of the Child, CRC*) (hierna: "IVRK").⁷ De Commissie voor de rechten van het kind heeft vastgesteld dat de volgende vier artikelen uit het IVRK gelden als algemene beginselen voor implementatie:⁸ *artikel 2*: de verplichting van Staten tot eerbiediging en waarborging van de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook;⁹ *artikel 3, lid 1*: de belangen van het kind als de eerste overweging bij alle maatregelen betreffende kinderen;¹⁰ *artikel 6*: het inherente recht op leven van het kind en de verplichting van Staten die partij zijn om de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind in de ruimst mogelijke mate te waarborgen;¹¹ en *artikel 12*: het recht van het kind om zijn/haar mening vrijelijk te uiten "in alle aangelegenheden die het kind betreffen", waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht.¹² Deze beginselen dienen leidend te zijn in zowel inhoudelijke als procedurele aspecten van de vaststelling van de vluchtelingenstatus van een kind.

II. DEFINITIEKWESTIES

6. Deze Richtlijnen hebben betrekking op alle minderjarige asielzoekers, waaronder begeleide, onbegeleide en alleenstaande kinderen, die mogelijk individueel aanspraak hebben op de vluchtelingenstatus. Ieder kind heeft het recht om individueel aanspraak te maken op de vluchtelingenstatus, ongeacht of zij/hij begeleid of onbegeleid is. "Alleenstaande kinderen" zijn kinderen die zijn gescheiden van beide ouders of van hun vroegere wettelijke of gewoonlijke hoofdverzorger, maar niet noodzakelijkerwijs van andere familieleden. "Onbegeleide kinderen" zijn daarentegen "kinderen die zijn gescheiden van beide ouders en andere familieleden en die niet worden verzorgd door een volwassene die daar hetzij wettelijk, hetzij volgens het gewoonterecht verantwoording voor draagt."¹³

7. Voor toepassing van deze Richtlijnen wordt onder "kinderen" verstaan: alle personen onder de 18 jaar.¹⁴ Iedere persoon onder de 18 jaar die de hoofdasielaanvrager is, heeft het recht op de waarborgen van een kindgevoelige procedure. Het verlagen van de grens van minderjarigheid of het toepassen van beperkende leeftijdsbepalingsmethodes om kinderen in asielprocedures als volwassenen te kunnen behandelen, kan leiden tot schending van hun rechten krachtens het internationaal recht inzake mensenrechten. Het feit dat iemand jong en kwetsbaar is, maakt die persoon tot een makkelijk doelwit voor vervolging. In uitzonderlijke

⁶ UNHCR, *Guidelines on Unaccompanied Children Seeking Asylum*, op cit., pag. 10.

⁷ Het IVRK is nagenoeg universeel geratificeerd en daarmee het meest geratificeerde mensenrechtenverdrag ter wereld, te raadplegen (in het Engels) op <https://bit.ly/36gH7BI>. De hierin vervatte rechten zijn van toepassing op alle kinderen binnen het rechtsgebied van de Staat. Zie voor een uitvoerige analyse van het IVRK het *Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child* van UNICEF, volledig herziene derde editie, sept. 2007 (hierna: "UNICEF Implementation Handbook"). Dit is te bestellen via <http://uni.cf/2KTk6xx>.

⁸ CRC, *General Comment No. 5* (2003): *General Measures of Implementation for the Convention on the Rights of the Child* (Art. 4, 42 en 44, par. 6), CRC/GC/2003/5, 3 Oct. 2003 (hierna: "CRC, General Comment No. 5"), <https://bit.ly/3pAKaN7>, par. 12.

⁹ CRC, *General Comment No. 6*, par. 18.

¹⁰ *Ibid.*, par. 19–22. Zie tevens *ExCom Conclusion No. 107*, par. (b)(5), en, inzake het beoordelen en vaststellen van de "best interests" (belangen van het kind), UNHCR, *Guidelines on Determining the Best Interests of the Child*, Genève, mei 2008, <https://bit.ly/2Mc7ZvU>.

¹¹ CRC, *General Comment No. 6*, par. 23–24.

¹² *Ibid.*, par. 25. Zie tevens CRC, *General Comment No. 12* (2009): *The right of the child to be heard*, CRC/C/GC/12, 20 juli 2009 (hierna: "CRC, General Comment No. 12"), <https://bit.ly/3cm5C4F>.

¹³ CRC, *General Comment No. 6*, par. 7–8. Zie tevens: UNHCR, *Guidelines on Unaccompanied Children Seeking Asylum*, op cit., p. 5, par. 3.13.2. Zie tevens, UNHCR, UNICEF et al, *Interagency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children*, Genève, 2004 (hierna: "InterAgency Guiding Principles"), <https://bit.ly/3a65zHb>, p. 13.

¹⁴ IVRK, art. 1 bepaalt dat: "onder een kind (wordt) verstaan ieder mens jonger dan achttien jaar, tenzij volgens het op het kind van toepassing zijnde recht de meerderjarigheid eerder wordt bereikt." Volgens Richtlijn 2004/83/EG van de Raad van de EU van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming, 19 mei 2004, 2004/83/EG, <https://bit.ly/2M8X2LJ>, wordt daarnaast verstaan onder "niet-begeleide minderjarigen": onderdanen van derde landen en staatlozen jonger dan 18 jaar die zonder begeleiding van een voor hen hetzij wettelijk, hetzij volgens het gewoonterecht verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van de lidstaten aankomen, zolang zij niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene zijn gesteld. Ook vallen onder deze definitie minderjarigen die, nadat zij het grondgebied van de lidstaten zijn binnengekomen, zonder begeleiding zijn komen te verkeren"; art. 2, onder i.

gevallen kan het derhalve voorkomen dat deze Richtlijnen relevant zijn, ook al is de aanvrager 18 jaar of iets ouder. Dit kan met name het geval zijn indien de vervolging de ontwikkeling van de aanvrager heeft belemmerd en zijn/haar mentale rijpheid nog vergelijkbaar is met die van een kind.¹⁵

8. Zelfs op jonge leeftijd kan een kind worden beschouwd als de hoofdasielaanvrager.¹⁶ In dat geval speelt de ouder, verzorger, of andere vertegenwoordiger van het kind een belangrijkere rol bij het zorgen dat alle relevante aspecten van de aanvraag van het kind worden voorgelegd.¹⁷ Er dient echter ook rekening te worden gehouden met het recht van kinderen om hun mening te uiten in alle aangelegenheden die hen betreffen, waaronder het recht om in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure te worden gehoord.¹⁸ Een minderjarige aanvrager, indien begeleid door ouders, of leden van de familie of gemeenschap die volgens de wet of het gewoonterecht verantwoordelijk zijn voor het kind, heeft het recht om door hen behoorlijk (be)geleid te worden bij het uitoefenen van zijn/haar rechten, op een wijze die past bij de zich ontwikkelende capaciteiten van het kind.¹⁹ Indien het kind de hoofdasielzoeker is, spelen zijn/haar leeftijd en de hiermee verbonden mate van volwassenheid, mentale ontwikkeling, en het vermogen om meningen en standpunten te verwoorden een belangrijke rol in de beoordeling van de beslismedewerker.

9. Indien de ouders of verzorger asiel aanvragen op grond van een vrees voor vervolging van hun kind, is het kind normaal gesproken de hoofdaanvrager, ook als het wordt begeleid door zijn/haar ouders. In dergelijke gevallen, net zoals een kind de vluchtelingenstatus kan ontlenen aan de erkenning als vluchteling van de ouder, kan een ouder op overeenkomstige wijze een afgeleide status worden toegekend op basis van de vluchtelingenstatus van zijn/haar kind.²⁰ In situaties waarin de ouder(s) en het kind ieder afzonderlijk aanspraak hebben op de vluchtelingenstatus, heeft het de voorkeur om elke aanspraak apart te beoordelen. De invoering van veel van de hieronder in Deel IV genoemde maatregelen met betrekking tot de procedures en bewijsvoering zal leiden tot verbeterde zichtbaarheid van kinderen die wellicht de hoofdaanvragers horen te zijn binnen hun gezin. Waar de ervaringen van het kind echter niet afzonderlijk worden beoordeeld, maar als deel van de aanspraak van de ouders, is het van belang om ook het perspectief van het kind mee te nemen in de overweging.²¹

III. INHOUDELIJKE ANALYSE

a) Geponde vrees voor vervolging

10. Onder de term “vervolging”, hoewel deze niet uitdrukkelijk is omschreven in het Verdrag van 1951, kan worden begrepen ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder bedreiging van het leven of de vrijheid, alsook andere soorten ernstige schade of ondraaglijke situaties, beoordeeld naar de leeftijd, opvattingen,

¹⁵ Het “United Kingdom Immigration Appeals Tribunal (nu Asylum and Immigration Tribunal) (Raad van Beroep inzake Immigratie (en Asiel) van het Verenigd Koninkrijk) heeft gesteld dat “(e)r naar onze mening bij een rigide benadering niet wordt erkend dat in veel gebieden ter wereld, zelfs in de huidige tijd, leeftijden en geboortedata niet exact zijn. Het is beter om hierin een ruimhartige benadering te kiezen”; *Sarjoy Jakitay v. Secretary of State for the Home Department*, Appeal No. 12658 (unreported), U.K. IAT, 15 nov. 1995. Zie tevens *Decision VA002635, VA002635*, Canada, Immigration and Refugee Board (hierna: “IRB”), 22 maart 2001, <https://bit.ly/3qWfAT3>.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld *Chen Shi Hai v. The Minister for Immigration and Multicultural Affairs*, (2000) HCA 19, Australië, High Court, 13 april 2000, <https://bit.ly/2M7xqil>. In deze zaak, die betrekking had op een jongetje van 3½, werd vastgesteld dat “krachtens het Australisch recht, het kind recht had op vaststelling van zijn eigen rechten zoals bij wet bepaald. Hij gaat niet in alle opzichten op in de identiteit en wettelijke rechten van zijn ouders”, par. 78.

¹⁷ Zie tevens UNHCR, *Refugee Children: Guidelines on Protection and Care*, Genève, 1994, <https://bit.ly/3ceX4MF>, pp. 97–103.

¹⁸ IVRK, art. 12, lid 2; CRC, *General Comment No. 12*, par. 32, 67, 123.

¹⁹ IVRK, art. 5.

²⁰ UNHCR, *Guidance Note on Refugee Claims relating to Female Genital Mutilation*, mei 2009 (hierna: “UNHCR, *Guidance Note on FGM*”), <https://bit.ly/2Yg6pMd>, par. 11. Zie tevens UNHCR *ExCom Conclusion on the Protection of the Refugee's Family*, No. 88 (L), 1999, <https://bit.ly/3cf76gJ>, par. b (iii).

²¹ Zie bijv., *EM (Lebanon) (FC) (Appellant) v. Secretary of State for the Home Department (Respondent)*, U.K. House of Lords, 22 okt. 2008, <https://bit.ly/3cgGLiE>; *Refugee Appeal Nos. 76250 & 76251*, Nos. 76250 & 76251, New Zealand, Refugee Status Appeals Authority (hereafter “RSA”), 1 dec. 2008, <https://bit.ly/2YhHacR>.

gevoelens en psychologische gesteldheid van de aanvrager.²² Discriminatie kan neerkomen op vervolging in bepaalde situaties waarbij de gevreesde of geleden behandeling gevolgen heeft van wezenlijk schadelijke aard voor het betrokken kind.²³ Volgens het beginsel van het belang van het kind moet deze schade worden beoordeeld vanuit het perspectief van het kind. Hiervoor kan een analyse nodig zijn van de invloed van de schade op de rechten of belangen van het kind. Zo kunnen vormen van mishandeling die in het geval van een volwassene misschien geen vervolging behelzen, bij een kind wel op vervolging neerkomen.²⁴

11. Bij de beoordeling of er bij een minderjarige aanvrager sprake is van een gegronde vrees voor vervolging, zijn niet alleen objectieve, maar ook subjectieve factoren relevant.²⁵ Een nauwkeurige beoordeling vereist zowel een actuele analyse als kennis van de kindspecifieke omstandigheden in het land van herkomst, waaronder van bestaande diensten voor kindbescherming. Het kan onjuist zijn om de claim van een kind te verwerpen op basis van de aanname dat daders de mening van een kind niet serieus zouden nemen of het kind niet als reële bedreiging zouden beschouwen. Het is mogelijk dat een kind geen angst kan uiten op momenten dat men dit wel zou verwachten, of dat het de angst juist overdrijft. In dergelijke omstandigheden moeten beslismedewerkers een objectieve inschatting maken van het gevaar dat een kind zou lopen, ongeacht de vrees van het kind.²⁶ Hiervoor moet een breed scala aan bronnen worden geraadpleegd, waaronder kindspecifieke informatie over het land van herkomst. Indien de ouder of verzorger van een kind een gegronde vrees heeft voor vervolging van zijn/haar kind, mag worden aangenomen dat het kind deze vrees ook heeft, zelfs als hij/zij die vrees niet uit of voelt.²⁷

12. Naast leeftijd kunnen ook andere identiteit-gerelateerde, economische en sociale kenmerken van het kind, zoals familieachtergrond, klasse, kaste, gezondheid, opleidings- en inkomensniveau het risico op schade verhogen, het soort vervolging waar het kind aan wordt blootgesteld beïnvloeden en het effect van de schade op het kind verergeren. Kinderen die dakloos zijn of anderszins niet worden verzorgd door hun ouders kunnen bijvoorbeeld meer risico lopen om seksueel te worden misbruikt of uitgebuit, of te worden gerekruteerd of gebruikt door een gewapende macht/groep of een criminele bende. Met name kinderen die op straat leven kunnen worden bijeengedreven en vastgehouden in mensonterende omstandigheden of worden onderworpen aan andere vormen van geweld, waaronder moord in het kader van 'sociale zuivering'.²⁸ Kinderen met een beperking wordt soms specialistische of normale medische zorg onthouden, of zij worden uitgestoten door hun familie of gemeenschap. Kinderen met wat wordt gezien als een onconventionele gezinssituatie, zoals buitenechtelijke kinderen, kinderen die zijn geboren in strijd met dwingend gezinsbeleid²⁹ of als gevolg van verkrachting, kunnen worden geconfronteerd met mishandeling en ernstige discriminatie. Zwangere meisjes

²² See UNHCR, Handboek inzake de procedures en criteria voor het vaststellen van de vluchtelingenstatus krachtens het Verdrag van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen (*Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*), 1979, heruitgave, Genève, jan. 1992 (hierna: "UNHCR Handboek") <https://bit.ly/3ceXwdP>, par. 51–52; UNHCR Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 7: Toepassing van artikel 1A, lid 2, van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen op (potentiële) slachtoffers van mensenhandel (*Guidelines on International Protection No. 7: The Application of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees to Victims of Trafficking and Persons at Risk of Being Trafficked*), 7 apr. 2006 (hierna: "UNHCR Richtlijnen inzake slachtoffers van mensenhandel"), <https://bit.ly/2Mye0TO>, punt 14.

²³ UNHCR, *Handboek*, par. 54–55.

²⁴ Zie bijv. United States Bureau of Citizenship and Immigration Services, *Guidelines For Children's Asylum Claims*, 10 dec. 1998 (hierna: "U.S. Guidelines for Children's Asylum Claims"), <https://bit.ly/2MqV0Qe>, waarin wordt opgemerkt: "de schade die een kind vreest of heeft geleden, kan echter relatief minder zijn dan die van een volwassene en toch vervolging inhouden." Zie tevens, *Chen Shi Hai*, op. cit., waar de rechtbank oordeelde dat "hetgeen in het geval van de ouders kan worden beschouwd als acceptabele handhaving van wetten en programma's van algemene strekking, kan desalniettemin vervolging inhouden in het geval van het kind", par. 79.

²⁵ UNHCR, *Handboek*, par. 40–43.

²⁶ Zie UNHCR, *Handboek* par. 217–219. Zie tevens *Yusuf v. Canada (Minister of Employment and Immigration)*, (1992) 1 F.C. 629; F.C.J. 1049, Canada, Federal Court, 24 okt. 1991, <https://bit.ly/36f9Abc>. De rechtbank oordeelde: "Ik weiger te geloven dat een aanvraag voor de vluchtelingenstatus kan worden afgewezen enkel op grond van het feit dat, omdat de aanvrager een jong kind is of iemand met een verstandelijke beperking, hij of zij niet in staat is de vrees te ervaren waartoe objectief gezien duidelijk aanleiding bestaat." t.p.v. 5.

²⁷ Zie bijv. *Canada (Minister of Citizenship and Immigration) v. Patel*, 2008 FC 747, (2009) 2 F.C.R. 196, Canada, Federal Court, 17 juni 2008, <https://bit.ly/2KRk49d>, t.p.v. 32–33.

²⁸ "Sociale zuivering" verwijst naar het proces van het verwijderen van een ongewenste groep uit een bepaald gebied, hetgeen gepaard kan gaan met moord, verdwijningen, geweld en andere vormen van mishandeling. Zie UNICEF, *Implementation Handbook*, pp. 89, 91, 287. Zie tevens *Case of the "Street Children" (Villagrán Morales et al.) v. Guatemala*, Inter-American Court of Human Rights (hierna: "IACtHR"), Uitspraak dd 19 nov. 1999, <http://bit.ly/3qTCsOa>, punt 190–191. Het hof oordeelde dat er een patroon heerste van geweld tegen straatkinderen in Guatemala. Zich beroepend op het IVRK bij de interpretatie van art. 19 van de *American Convention on Human Rights*, 1969, het "Pact van San Jose", Costa Rica (hierna: "ACHR"), <https://bit.ly/2YIzJpg>, constateerde het hof dat de Staat hun lichamelijke, geestelijke en morele integriteit en hun recht op leven had geschonden, had verzuimd maatregelen te nemen om te voorkomen dat ze in ellende leefden, en hen zodoende de basisvoorwaarden voor een waardig leven had ontzegd.

²⁹ Zie verder UNHCR, *Note on Refugee Claims Based on Coercive Family Planning Laws or Policies*, aug. 2005, <https://bit.ly/3omWcYT>.

kunnen door hun gezin worden afgewezen en te maken krijgen met intimidatie, geweld, gedwongen prostitutie of ander vernederend werk.³⁰

Kindspecifieke rechten

13. Een hedendaagse en kindgevoelige opvatting van het begrip vervolging omvat vele soorten mensenrechtenschendingen, waaronder schendingen van kindspecifieke rechten. Om te kunnen bepalen of een daad jegens een kind vervolging inhoudt, is het van wezenlijk belang om de normen van het IVRK, en andere relevante instrumenten op het gebied van mensenrechten die gelden voor kinderen, te analyseren.³¹ Kinderen beschikken over een aantal kindspecifieke rechten die zijn vastgelegd in het IVRK, waarbij hun jonge leeftijd en afhankelijkheid wordt erkend en die van fundamenteel belang zijn voor hun bescherming, ontwikkeling en overleving. Onder deze rechten zijn begrepen, doch ze zijn niet beperkt tot: het recht niet te wordt gescheiden van ouders (artikel 9); bescherming tegen alle vormen van lichamelijk en geestelijk geweld, misbruik, verwaarlozing en uitbuiting (artikel 19); bescherming tegen traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen (artikel 24); een levensstandaard die toereikend is voor de ontwikkeling van het kind (artikel 27); het recht om niet in hechtenis of gevangen te worden genomen tenzij als uiterste maatregel (artikel 37); en bescherming tegen inlijving als minderjarige (artikel 38). Het IVRK erkent tevens het recht van vluchtelingenkinderen en kinderen die de vluchtelingenstatus willen verkrijgen op passende bescherming en humanitaire bijstand bij het genot van de toepasselijke rechten beschreven in het IVRK en in andere internationale instrumenten op het gebied van mensenrechten of humanitaire instrumenten (artikel 22).

14. De sociaal-economische behoeften van kinderen zijn vaak dwingender dan die van volwassenen, met name door hun afhankelijkheid van volwassenen en hun unieke ontwikkelingsbehoeften. De ontzegging van economische, sociale en culturele rechten kan dus net zo relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag van een kind als ontzegging van de burgerlijke en politieke rechten. Het is van belang om bepaalde schendingen niet automatisch zwaarder te laten wegen dan andere, maar te bepalen wat de algehele gevolgen van de schade voor het kind zijn. Schending van één recht kan kinderen vaak blootstellen aan andere misstanden; zo kan het ontzeggen van het recht op onderwijs of een toereikende levensstandaard leiden tot een verhoogd risico op andere vormen van schade, waaronder geweld en misbruik.³² Het is bovendien mogelijk dat er politieke, raciale, gender-gerelateerde of religieuze doeleinden of bedoelingen jegens een bepaalde groep kinderen of hun ouders ten grondslag liggen aan discriminerende maatregelen met betrekking tot de toegang tot en het genot van economische, sociale en culturele rechten. Zoals opgemerkt door het VN-comité inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten:

Het gebrek aan onderwijsvoorzieningen voor kinderen vergroot hun blootstelling aan verschillende andere mensenrechtenschendingen. Zo zijn kinderen die in diepe armoede leven en geen gezond leven leiden extra kwetsbaar voor dwangarbeid en andere vormen van uitbuiting. Er is bovendien een direct verband tussen bijvoorbeeld een hoger aantal inschrijvingen voor de basisschool van meisjes en een grote afname in het aantal kindhuwelijken.³³

Kind-gerelateerde vormen van vervolging

15. Hoewel kinderen te maken kunnen krijgen met vergelijkbare of identieke vormen van schade als volwassenen, kunnen ze deze anders ervaren. Handelingen of bedreigingen die voor een volwassene niet de drempel van vervolging halen, kunnen bij een kind wel vervolging inhouden door het enkele feit dat hij/zij een kind is. Onvolwassenheid, kwetsbaarheid, onontwikkelde overlevingsmechanismen en afhankelijkheid, alsook verschillen in ontwikkelingsstadia en belemmerde capaciteiten kunnen een directe invloed hebben op de manier waarop een kind schade ervaart of vreest.³⁴ Zeker in gevallen waar de geleden of gevreesde schade ernstiger is dan lastigvallen (*harassment*) maar minder ernstig dan bedreiging van het leven of de vrijheid, zijn de individuele omstandigheden van het kind, waaronder de leeftijd, belangrijke factoren bij het vaststellen of de schade neerkomt op vervolging. Om de ernst van de daden en de gevolgen voor het kind nauwkeurig

³⁰ UNHCR, Richtlijnen inzake gender-gerelateerde vervolging, op cit., par. 18.

³¹ In de context van Afrika dient ook het *African Charter on the Rights and Welfare of the Child* in overweging te worden genomen (hierna: "African Charter"), <https://bit.ly/3cfGv3p>.

³² CRC, *General Comment No. 5*, op cit., par. 6–7. Zie verder hieronder bij (v.) Schendingen van economische, sociale en culturele rechten.

³³ *UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights* (hierna: "CESCR"), *General Comment No. 11: Plans of Action for Primary Education* (Art. 14 of the Covenant), E/1992/23, 10 mei 1999, <https://bit.ly/3sZJfaU>, par. 4.

³⁴ Zie verder Save the Children en UNICEF, *The evolving capacities of the child*, 2005, <https://bit.ly/2YketeQ>.

te kunnen vaststellen, moeten de details van elke casus worden onderzocht en de drempel voor vervolging worden aangepast aan dat specifieke kind.

16. Bij minderjarige aanvragers is psychische schade een extra belangrijke factor om rekening mee te houden. Kinderen raken in vijandige situaties sneller overstuur, geloven onwaarschijnlijke bedreigingen eerder en lijden emotioneel meer onder ongewone omstandigheden. Herinneringen aan traumatische ervaringen blijven een kind soms lang bij en kunnen maken dat hij/zij in de toekomst meer risico loopt op schade.

17. Kinderen zijn ook gevoeliger voor daden gericht op nauwe verwanten. Schade berokkend aan gezinsleden van het kind kan reden zijn voor een gegronde vrees van het kind. Bijvoorbeeld, een kind dat getuige is geweest van geweld tegen een ouder of andere persoon van wie het kind afhankelijk is, of de verdwijning of doding heeft meegemaakt van deze persoon, kan een gegronde vrees voor vervolging hebben, ook al was de daad niet direct op hem/haar gericht.³⁵ Onder bepaalde omstandigheden kan bijvoorbeeld de gedwongen scheiding van het kind van zijn/haar ouders als gevolg van discriminerende wetgeving omtrent gezag, of detentie van de ouder(s) van het kind, neerkomen op vervolging.³⁶

Kindspecifieke soorten vervolging

18. Kinderen kunnen ook worden blootgesteld aan specifieke soorten vervolging op basis van hun leeftijd, onvolwassenheid of kwetsbaarheid. Het feit dat de aanvrager van vluchtelingenstatus een kind is, kan een centrale factor zijn in de berokkende of gevreesde schade. Dit kan komen doordat de gestelde vervolging enkel van toepassing is op, of onevenredig ernstige gevolgen heeft voor kinderen, of omdat er specifieke kinder-rechten zijn/worden geschonden. Het Uitvoerend Comité van UNHCR heeft erkend dat inlijving van minderjarigen, kinderhandel en vrouwelijke genitale verminking (hierna: FGM) behoren tot de soorten vervolging die specifiek betrekking hebben op kinderen.³⁷ Andere voorbeelden zijn o.a. familiaal en huuselijk geweld, het gedwongen en kindhuwelijk,³⁸ schul- of gevaarlijke kinderarbeid, dwangarbeid,³⁹ gedwongen prostitutie en kinderpornografie.⁴⁰ Tot deze soorten vervolging behoren ook schendingen van het recht op overleving en ontwikkeling, evenals ernstige discriminatie van kinderen die zijn geboren in strijd met strenge regels omtrent geboorteregeling⁴¹ en van staatloze kinderen als gevolg van het verlies van de nationaliteit en bijkomende rechten. Een aantal soorten kindspecifieke vervolging die het meest aan de orde komen in het kader van asielaanvragen worden hieronder uitvoeriger beschreven.

i. Rekrutering van minderjarigen

19. Er is een groeiende consensus over het verbieden van de rekrutering en inzet van kinderen jonger dan 18 jaar bij gewapende conflicten.⁴² Volgens het internationaal humanitair recht is de rekrutering en deelname van kinderen jonger dan 15 jaar aan vijandigheden verboden, ongeacht of het een internationaal⁴³ of nie-

³⁵ Zie bijv. *Cicek v. Turkey*, Application No. 67124/01, European Court of Human Rights (hierna: "ECtHR"), 18 jan 2005, <https://bit.ly/3pob9v6>, punt 173–174; *Bazorkina v. Russia*, Application No. 69481/01, ECtHR, 27 juli 2006, <https://bit.ly/2YhoR6S>, par. 140–141.

³⁶ Zie *EM (Lebanon) (FC) (Appellant) v. Secretary of State for the Home Department (Respondent)*, op. cit., *Refugee Appeal Nos. 76226 and 76227*, Nos. 76226 and 76227, New Zealand, RSAA, 12 jan. 2009, <https://bit.ly/2M7NmKc>, par. 112–113.

³⁷ ExCom, *Conclusion No. 107*, par. (g)(viii).

³⁸ IVRK, art. 24, lid 3; Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (hierna: "ICCPR"), <http://bit.ly/3t449Wj>, art. 23; Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (*International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*), <https://bit.ly/3iQeAbr>, art. 10; Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, CEDAW*) <https://bit.ly/36cnOtx>, art. 16.

³⁹ IVRK, art. 32–36; Internationale Arbeidsorganisatie, Verdrag betreffende de ergste vormen van kinderarbeid (*International Labour Organization, Worst Forms of Child Labour Convention, C182*) (hierna: "IAO Convention on the Worst Forms of Child Labour"), <https://bit.ly/3t0kCuB>; Verdrag betreffende de minimumleeftijd (*Minimum Age Convention, C138*), (hierna: "IAO Minimum Age Convention"), <https://bit.ly/3iSen7E>, art. 2 (3), 2(4).

⁴⁰ IVRK, art. 34; Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het Verdrag inzake de rechten van het kind (*Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography*), <https://bit.ly/2Ygbgpp>.

⁴¹ Zie bijv. *Xue Yun Zhang v. Gonzales*, No. 0171623, U.S. Court of Appeals for the 9th Circuit, 26 mei 2005, <https://bit.ly/3a7znmw>; *Chen Shi Hai*, op. cit.

⁴² Zie UNICEF, *The Paris Principles and Guidelines on Children Associated With Armed Forces or Armed Groups*, feb. 2007 (hierna: "The Paris Principles"). Hoewel deze niet bindend zijn, wijzen ze op een sterke tendens naar een totaalverbod op het rekruteren van minderjarigen. Zie tevens resolutie 1612 (2005) van de VN-Veiligheidsraad (inzake kinderen in gewapende conflicten), 26 juli 2005, S/RES/1612, <https://bit.ly/3acnwUw>, punt 1; 1539 inzake de bescherming van kinderen die de gevolgen ondervinden van gewapende conflicten, S/RES/1539, 22 apr. 2004, <https://bit.ly/39mNsxK>.

⁴³ Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (*Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts*) (Protocol I), <https://bit.ly/2Yj87w9>, art. 77, lid 2.

tinternationaal gewapend conflict betreft.⁴⁴ Artikel 38 van het IVRK benadrukt nogmaals de verplichtingen krachtens het internationaal humanitair recht van de Staten die partij zijn. Het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof benoemt het in militaire dienst nemen en gebruiken van kinderen onder de leeftijd van 15 jaar ten tijde van een gewapend conflict als oorlogsmisdrijf.⁴⁵ Het Speciaal Hof voor Sierra Leone oordeelde dat het in militaire dienst nemen van kinderen onder de leeftijd van 15 jaar een misdrijf is krachtens het algemeen internationaal recht.⁴⁶

20. Het Facultatief Protocol bij het IVRK inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten bepaalt dat Staten die partij zijn alle uitvoerbare maatregelen nemen om te waarborgen dat leden van hun strijdkrachten die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, niet rechtstreeks deelnemen aan vijandelijkheden, en te waarborgen dat personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, niet gedwongen worden ingelijfd of opgenomen in hun strijdkrachten.⁴⁷ Het Facultatief Protocol bevat een absoluut verbod op het rekruteren of inzetten, ongeacht de omstandigheden, van kinderen onder de leeftijd van 18 jaar door gewapende groepen die zich onderscheiden van de strijdkrachten van een Staat.⁴⁸ Het bevat tevens een wijziging van artikel 38 van het IVRK, waarbij de minimumleeftijd van vrijwillige indiensttreding wordt verhoogd.⁴⁹ De Staten verplichten zich tevens om alle uitvoerbare maatregelen te nemen om rekrutering en inzet van minderjarigen door niet-Statelijke gewapende groepen te verbieden en strafbaar te stellen.⁵⁰ Het Comité voor de Rechten van het Kind benadrukt dat

... de rekrutering van minderjarigen (waaronder meisjes voor seksuele diensten of gedwongen huwelijken met militairen) en hun directe of indirecte deelname aan vijandigheden een ernstige schending is van de mensenrechten en derhalve geldt als vervolging, hetgeen dient te leiden tot toekenning van de vluchtelingenstatus indien de gegronde vrees voor dergelijke rekrutering of deelname aan vijandigheden gebaseerd is op "ras, religie, nationaliteit, politieke opinie of het behoren tot een bepaalde sociale groep" (artikel 1A, lid 2, Vluchtelingenverdrag 1951).⁵¹

21. UNHCR beschouwt gedwongen inlijving en inlijving voor directe deelname aan vijandelijkheden van een kind onder de leeftijd van 18 jaar door de krijgsmacht van een Staat als vervolging. Hetzelfde geldt in situaties waarin een kind het risico loopt opnieuw onder dwang ingelijfd te worden, of gestraft te worden voor het ontwijken van gedwongen inlijving of het deserteren uit de krijgsmacht van de Staat. Inlijving van een kind onder de leeftijd van 18 jaar door een niet-Statelijke gewapende groep wordt eveneens beschouwd als vervolging.

22. Het Facultatief Protocol bij het IVRK inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten staat vrijwillige rekrutering van kinderen boven de leeftijd van 16 jaar door Staten toe.⁵² De rekruterende Staten dienen echter wel garanties te handhaven om te waarborgen dat de rekrutering vrijwillig is, dat deze plaatsvindt met instemming van de ouders, nadat zij zijn ingelicht; en dat de aldus gerekruteerde kinderen eerst een betrouwbaar bewijs van hun leeftijd moeten overleggen. In dergelijke gevallen is het van belang om te bepalen of de rekrutering echt vrijwillig was, gezien het feit dat kinderen bijzonder vatbaar zijn voor ontvoering, manipulatie en dwang en als zodanig minder snel weerstand zullen bieden tegen rekrutering. Ze kunnen in dienst gaan onder dwang, uit zelfverdediging, om schade voor hun gezin te voorkomen, om bescherming te vinden tegen een ongewenst huwelijk of seksueel misbruik in de huiselijke omgeving, of om te

⁴⁴ Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten (*Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of NonInternational Armed Conflicts*) (Protocol II), <https://bit.ly/2MODzNq>, art. 4, lid 3.

⁴⁵ VN Algemene Vergadering, Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (*Rome Statute of the International Criminal Court*), A/CONF. 183/9, 17 juli 1998 (hierna "ICC Statute"), <https://bit.ly/3iUg04S>, art. 8 lid 2 (b) (xxvi) en (e) (vii).

⁴⁶ Zie *Prosecutor v. Sam Hinga Norman*, Case No. SCSL200414AR72(E), *Decision on Preliminary Motion Based on Lack of Jurisdiction (Child Recruitment)*, 31 mei 2004, par. 52–53; VN-Veilighedsraad, Verslag van de Secretaris-Generaal inzake het instellen van een Speciaal Hof voor Sierra Leone (*Report of the Secretary-General on the establishment of a Special Court for Sierra Leone*), 4 okt. 2000, S/2000/915, <https://bit.ly/2MrxhWL>, punt 17, waarin de gewoonte wordt erkend om het rekruteren van kinderen te verbieden.

⁴⁷ Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten (*Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict*), <https://bit.ly/3pnedaV>, art. 1–2. Momenteel zijn 127 Staten partij bij het Facultatief Protocol. Zie tevens het *African Charter*, dat de leeftijd van 18 jaar vaststelt als minimumleeftijd voor alle vormen van dienstplicht, art. 2 en 22.2, en de *ILO Convention on the Worst Forms of Child Labour*, waarin gedwongen rekrutering van kinderen onder de leeftijd van 18 jaar wordt benoemd in de definitie van de ergste vormen van kinderarbeid, art. 2 en 3, lid a.

⁴⁸ *Optional Protocol to the CRC on the Involvement of Children in Armed Conflict*, art. 4.

⁴⁹ *Ibid.*, art. 3.

⁵⁰ *Ibid.*, art. 4.

⁵¹ *CRC, General Comment, No. 6*, par. 59. Zie tevens par. 58.

⁵² *Optional Protocol to the CRC on the Involvement of Children in Armed Conflict*, art. 3. Staten die partij zijn, moeten de minimumleeftijd voor vrijwillige rekrutering zoals bepaald in art. 38, lid 3 van het IVRK zodoende verhogen van 15 naar 16.

voorzien in basale levensbehoeften, zoals voedsel en onderdak. Het gezin van het kind kan hem/haar ook aansporen om deel te nemen aan een gewapend conflict, ondanks de risico's en gevaren.

23. Kinderen kunnen daarnaast een gegronde vrees voor vervolging hebben die voortkomt uit de behandeling waaraan ze worden onderworpen en/of de handelingen die ze moeten uitvoeren bij de strijdkrachten of de gewapende groepering. Jongens en meisjes die betrokken zijn bij strijdkrachten of gewapende groepering kunnen worden ingezet als kok, sjouwer, boodschapper of spion, of moeten rechtstreeks deelnemen aan de vijandelijkheden. Met name meisjes kunnen worden gedwongen tot geslachtsverkeer met militairen.⁵³ Het is tevens van belang om te beseffen dat kinderen die zijn vrijgelaten door de strijdkrachten of gewapende groep en terugkeren naar hun land en gemeenschap van herkomst, gevaar lopen om te worden lastiggevalen, opnieuw gerekruteerd te worden, of het slachtoffer te worden van vergeldingsmaatregelen, waaronder gevangenschap of buitengerechtigde executie.

ii. Kinderhandel en -arbeid

24. Zoals in verschillende rechtsgebieden reeds is erkend, kunnen kinderen die het slachtoffer van mensenhandel zijn of vrezende te worden, mogelijk aanspraak maken op de vluchtelingenstatus.⁵⁴ De Richtlijnen inzake (potentiële) slachtoffers van mensenhandel van UNHCR (*Guidelines on Victims of Trafficking and Persons at Risk of Being Trafficked*) zijn van overeenkomstige toepassing op de asielaanvraag van een kind. Er dient eveneens rekening te worden gehouden met de impact die de ervaren mensenhandel op een kind heeft en met eventuele schendingen van kindspecifieke rechten.⁵⁵

25. Kinderhandel vindt plaats om uiteenlopende redenen, maar het overkoepelende doel is om winst te behalen door middel van het uitbuiten van mensen.⁵⁶ In dit kader is het van belang om in gedachte te houden dat het werven, vervoeren en overbrengen van, het bieden van onderdak aan of het opnemen van een kind met het oogmerk van uitbuiting altijd wordt beschouwd als mensenhandel, ongeacht de gebruikte middelen. Het is dus niet relevant of het kind heeft ingestemd met de handeling.⁵⁷

26. Bij kinderhandel worden een aantal fundamentele rechten ernstig geschonden, waardoor dit neerkomt op vervolging. Deze rechten zijn o.a. het recht op leven, overleven en ontwikkeling, het recht op bescherming tegen alle vormen van geweld, waaronder seksuele uitbuiting en misbruik, het recht op bescherming tegen kinderarbeid en ontvoering, verkoop en handel, zoals specifiek bepaald in artikel 35 van het IVRK.⁵⁸

27. De impact op een minderjarig slachtoffer van mensenhandel van represailles door leden van het mensenhandelnetwork, sociale uitsluiting, verstoting en/of discriminatie⁵⁹ bij terugkeer naar het thuisland, dient op een kindgevoelige manier te worden beoordeeld. Zo kan een meisje dat slachtoffer is geworden van mensenhandel voor seksuele uitbuiting bijvoorbeeld bij terugkeer worden afgewezen door haar gezin en uitgesloten door de gemeenschap. Een jongen die door zijn ouders is weggestuurd in de hoop en verwachting dat hij zou gaan studeren, in het buitenland werken en geld overmaken naar zijn familie, kan ook worden uitgesloten door zijn familie als ze erachter komen dat hij door mensenhandel in dwangarbeid terecht is gekomen. Dergelijke slachtoffers van mensenhandel hebben vaak erg beperkte mogelijkheden voor toegang tot en uitoefening

⁵³ In de *Paris Principles* worden 'bij strijdkrachten of gewapende groeperingen betrokken kinderen' als volgt omschreven: "Een bij strijdkrachten of gewapende groep betrokken kind verwijst naar iedere persoon onder de leeftijd van 18 jaar die is gerekruteerd of ingezet door strijdkrachten of een gewapende groep in welke hoedanigheid ook, waaronder, doch niet beperkt tot, kinderen, jongens en meisjes, ingezet als strijders, sjouwers, koeriers, spionnen of voor seksuele doeleinden. Het heeft niet enkel betrekking op een kind dat direct deelneemt of heeft deelgenomen aan vijandelijkheden. art. 2.1.

⁵⁴ Zie bijvoorbeeld *Ogbeide v. Secretary of State for the Home Department*, No. HX/08391/2002, U.K. IAT, 10 mei 2002 (*unreported*); *Li and Others v. Minister of Citizenship and Immigration*, IMM93200, Canada, Federal Court, 11 dec. 2000, <https://bit.ly/3okJrxT>.

⁵⁵ Zie UNHCR, *Guidelines on Victims of Trafficking*. Zie tevens UNICEF *Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking*, okt. 2006, <http://uni.cf/3qVJ7rg>, waarin wordt verwezen naar de vluchtelingenstatus voor kinderen die het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel.

⁵⁶ Tot deze redenen behoren o.a. schuldkindarbeid, terugbetaling van schulden, seksuele uitbuiting, rekrutering door strijdkrachten en gewapende groeperingen, en irreguliere adoptie. Meisjes worden vooral het slachtoffer van mensenhandel voor seksuele uitbuiting of een gearrangeerd huwelijk, terwijl dit bij jongens vooral gebeurt voor verschillende vormen van dwangarbeid.

⁵⁷ Zie voor een definitie van de reikwijdte van het begrip "mensenhandel" de volgende internationale en regionale instrumenten: *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the UN Convention against Transnational Organized Crime*, 15 nov. 2000, <https://bit.ly/3iRxxTa>, met name art. 3; Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding van mensenhandel (*Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings*), CETS nr. 197, 3 mei 2005 <https://bit.ly/3cmcgYF>.

⁵⁸ Zie voor een uitvoerige analyse van het mensenrechtenkader met betrekking tot kinderhandel het UNICEF, *Implementation Handbook*, op cit., met name pp. 531-542.

⁵⁹ UNHCR, *Guidelines on Victims of Trafficking*, op cit., par. 17-18.

ning van hun mensenrechten, waaronder het recht op overleven, als ze naar huis terugkeren.

28. In asielzaken die betrekking hebben op minderjarige slachtoffers van mensenhandel moeten beslismedewerkers extra alert zijn op aanwijzingen dat de ouders, andere gezinsleden of verzorgers van het kind mogelijk medeplichtig zijn aan het regelen van of instemmen met de handel. In deze gevallen moet het vermogen en de bereidheid van de Staat om het kind te beschermen zorgvuldig worden onderzocht. Kinderen die het risico lopen (opnieuw) het slachtoffer te worden van mensenhandel of ernstige represailles moeten worden geacht een gegronde vrees voor vervolging te hebben in de zin van de vluchtelingdefinitie.

29. Naast mensenhandel verbiedt het internationaal recht ook andere ergste vormen van arbeid, zoals (schuld)slavernij en andere vormen van dwangarbeid, evenals het gebruik van kinderen in de prostitutie, pornografie en illegale activiteiten (bijv. drugshandel).⁶⁰ Dergelijke praktijken houden ernstige mensenschendingen in en worden derhalve beschouwd als vervolging, of ze nu afzonderlijk worden gepleegd of als onderdeel van de mensenhandel.

30. Het internationaal recht verbiedt tevens arbeid die schade kan toebrengen aan de gezondheid, veiligheid of zeden van een kind, ook wel "gevaarlijk werk" genoemd.⁶¹ Om te bepalen of werk gevaarlijk is, moet rekening worden gehouden met de volgende arbeidsomstandigheden: werk waarbij kinderen worden blootgesteld aan lichamelijk of geestelijk geweld; werk dat ondergronds, onder water, op gevaarlijke hoogte of in kleine ruimtes wordt uitgevoerd; werk met gevaarlijke apparatuur of het handmatig werken met zware ladingen; lange werktijden en een ongezonde werkomgeving.⁶² Werk dat wordt uitgevoerd door kinderen onder de vastgestelde minimumleeftijd voor dat soort werk en dat de opvoeding en ontwikkeling van het kind kan belemmeren, is volgens internationale normen ook verboden.⁶³ Afhankelijk van de ervaringen van het kind, zijn/haar leeftijd en andere omstandigheden, kunnen dergelijke soorten arbeid neerkomen op vervolging. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van vervolging als een jong kind gedwongen wordt om schadelijke arbeid uit te voeren die zijn/haar lichamelijke en/of geestelijke gezondheid en ontwikkeling in gevaar brengt.

iii. Vrouwelijke genitale verminking

31. Alle vormen van FGM⁶⁴ worden beschouwd als schadelijk en behelzen een schending van verschillende mensenrechten,⁶⁵ zoals bevestigd door (inter)nationale jurisprudentie en rechtsleer. In veel jurisdicties is erkend dat er bij FGM sprake is van het toebrengen van ernstige schade, hetgeen neerkomt op vervolging.⁶⁶ Aangezien deze praktijk onevenredig veel voorkomt bij meisjes,⁶⁷ kan dit worden beschouwd als een kindspecifieke vorm van vervolging. Zie voor verdere informatie over FGM in het kader van bepaling van de vluchtelingenstatus de UNHCR *Guidance Note on Refugee Claims relating to Female Genital Mutilation*.⁶⁸

iv. Huiselijk geweld jegens kinderen

32. Het IVRK verbiedt alle vormen van geweld tegen kinderen onder de hoede van hun ouders of anderen, waaronder lichamelijk, psychisch en seksueel geweld.⁶⁹ Geweld tegen kinderen kan worden gepleegd in de privésfeer door bloed- of aanverwanten.⁷⁰ Hoewel dit vaak gebeurt omwille van discipline, is het van belang om te beseffen dat het opvoeden van en zorgen voor kinderen, dat vaak fysiek handelen en ingrijpen vereist, iets heel anders is dan het bewust en bestraffend gebruiken van geweld om pijn of vernedering te veroor-

⁶⁰ *ILO Convention on the Worst Forms of Child Labour*, art. 3 (a-c).

⁶¹ *Ibid.*, art. 3, lid d.

⁶² *Ibid.*, art. 3, lid d. *Ibid.*, art. 4 juncto *ILO Worst Forms of Child Labour Recommendation*, 1999, R190, <https://bit.ly/3cjZN7B>, bij 3 en 4.

⁶³ *ILO Minimum Age Convention*, art. 2.

⁶⁴ FGM omvat alle ingrepen waarbij de uitwendige vrouwelijke geslachtsorganen geheel of gedeeltelijk worden verwijderd of de vrouwelijke geslachtsorganen anderszins worden beschadigd om niet-medische redenen. Zie verder OHCHR, UNAIDS et al., *Eliminating Female Genital Mutilation: An Interagency Statement*, feb. 2008, <https://bit.ly/39o3Rlo>.

⁶⁵ Hiertoe behoren o.a. het recht op leven, op bescherming tegen foltering, onmenselijke of vernederende behandeling, op bescherming tegen lichamelijk en geestelijk geweld en het recht op het best mogelijke gezondheidsniveau.

⁶⁶ Zie bijv. *Mlle Diop Aminata*, 164078, Commission des Recours des Réfugiés (hierna: "CRR"), Frankrijk, 17 juli 1991, <https://bit.ly/3a9QggQ>; *Khadra Hassan Farah, Mahad Dahir Buraleh, Hodan Dahir Buraleh*, Canada, IRB, 10 mei 1994, <https://bit.ly/2Nvij2r>; *In re Fauziya Kasinga*, 3278, U.S. Board of Immigration Appeals (hierna: "BIA"), 13 juni 1996, <https://bit.ly/2YpJtKd>.

⁶⁷ FGM wordt meestal uitgevoerd bij meisjes tot 15 jaar, hoewel ook oudere meisjes en vrouwen aan deze praktijk kunnen worden onderworpen.

⁶⁸ UNHCR, *Guidance Note on FGM*, op cit.

⁶⁹ CRC, Art. 19, 37.

⁷⁰ Declaration on the Elimination of Violence Against Women, <https://bit.ly/3poPC5w>, art. 2, lid a.

zaken.⁷¹ Bepaalde soorten geweld, met name bij heel jonge kinderen, kunnen blijvende schade veroorzaken of zelfs dodelijk zijn, ook al is dit wellicht niet de bedoeling van de dader(s).⁷² Huiselijk geweld kan met name schadelijk zijn voor kinderen omdat ze vaak nergens anders steun kunnen krijgen.⁷³

33. In sommige jurisdicties is erkend dat bepaalde vormen van lichamelijk, seksueel en geestelijk huiselijk geweld kunnen worden beschouwd als vervolging.⁷⁴ Voorbeelden hiervan zijn afranseling, seksueel misbruik binnen het huishouden, incest, schadelijke traditionele gebruiken, eer-gerelateerde misdrijven, jonge en gedwongen huwelijken, verkrachting en geweld in het kader van commerciële seksuele uitbuiting.⁷⁵ In sommige gevallen kan geestelijk geweld net zo schadelijk zijn voor het slachtoffer als lichamelijke schade, en neerkomen op vervolging. Dit geweld kan bestaan uit ernstige vormen van vernedering, lastigvallen, beschimping, het effect van uitsluiting en andere praktijken die psychische schade kunnen veroorzaken.⁷⁶ Huiselijk geweld kan ook vallen onder foltering en andere wrede, onmenselijke en mensonterende behandeling of bestrafing.⁷⁷ Er is een bepaalde minimale ernst vereist eer er sprake is van vervolging. Bij het beoordelen van de ernst van de schade, moet er rekening worden gehouden met een aantal factoren, zoals de veelvuldigheid, patronen, duur en de impact op het betrokken kind. Verder moet de leeftijd van het kind en afhankelijkheid van de dader in overweging worden genomen, evenals de langetermijneffecten op de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling en gezondheid van het kind.

v. Schendingen van economische, sociale en culturele rechten

34. Het genot van economische, sociale en culturele rechten is van fundamenteel belang voor het overleven en de ontwikkeling van het kind.⁷⁸ Het VN-Comité voor de rechten van het kind heeft verklaard dat

... het recht op overleven en ontwikkeling enkel op een holistische manier ten uitvoer kan worden gebracht, door middel van handhaving van alle andere bepalingen van het Verdrag, waaronder het recht op gezondheid, behoorlijke voeding, sociale zekerheid, een toereikende levensstandaard, een gezonde en veilige omgeving, onderwijs en spel.⁷⁹

Hoewel het IVRK en het Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten van 1966 (*Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*) uitgaan van geleidelijke verwezenlijking van de economische, sociale en culturele rechten, leggen deze instrumenten de Staten die partij zijn enkele verplichtingen op met onmiddellijke werking.⁸⁰ Tot deze verplichtingen behoren het vermijden van maatregelen die tegen de verwezenlijking in gaan, het voldoen aan minimale kernbestanddelen van elk recht en het waarborgen dat er geen sprake is van discriminatie in het genot van deze rechten.⁸¹

35. Schending van een economisch, sociaal of cultureel recht kan neerkomen op vervolging indien niet wordt voldaan aan de minimale kernbestanddelen van dat recht. Zo kan het ontzeggen van het recht van een kind dat op straat leeft op een toereikende levensstandaard (waaronder toegang tot voedsel, water en onderdak) bijvoorbeeld leiden tot een ontoelaatbare toestand die een bedreiging vormt voor de ontwikkeling en overleving van dat kind. Zo kan ook het ontzeggen van medische behandeling, zeker als het kind lijdt aan een

⁷¹ Zie CRC, *General Comment No. 8 (2006): The Right of the Child to Protection from Corporal Punishment and Other Cruel or Degrading Forms of Punishment* (Art. 19; 28, Par. 2; en 37, *inter alia*), CRC/C/GC/8, 2 maart 2007 (hierna: "CRC, *General Comment No. 8*"), <https://bit.ly/2KRrwrJ>, par. 13–14, 26.

⁷² UN study on violence against children, *op. cit.*, par. 40.

⁷³ Zie verder UNICEF, *Domestic Violence Against Women and Girls*, Innocenti Digest No. 6, 2000, <https://bit.ly/3r098p5>.

⁷⁴ Zie UNHCR, *Handbook for the Protection of Women and Girls*, feb. 2008, <https://bit.ly/3opbWue>, pp. 142–144. Zie bijv. ook Rosalba AguirreCervantes a.k.a. Maria Esperanza Castillo v. Immigration and Naturalization Service, U.S. Court of Appeals for the 9th Circuit, 21 maart 2001, <https://bit.ly/3oo9R1U>.

⁷⁵ UN Commission on Human Rights, *Human Rights Resolution 2005/41: Elimination of violence against women*, E/CN.4/RES/2005/41, 19 apr. 2005, <https://bit.ly/3a7DsHM>, par. 5.

⁷⁶ CRC, *General Comment No. 8*, *op. cit.*, par. 11. ⁷⁷ Zie tevens UN study on violence against children, *op. cit.*, par. 42; UNICEF, *Domestic Violence Against Women and Girls*, *op. cit.*, pp. 2–4.

⁷⁷ CRC, *General Comment No. 8*, *op. cit.*, par. 12; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, A/HRC/7/3, 15 jan. 2008, <https://bit.ly/2YfTxcP>, par. 45–49.

⁷⁸ IVRK, art. 6.2.

⁷⁹ CRC, *General Comment No. 7: Implementing Child Rights in Early Childhood*, CRC/C/GC/7/Rev.1, 20 sep. 2006 (hierna: "CRC, *General Comment No. 7*") <https://bit.ly/3pAvvBa>, par. 10.

⁸⁰ Zie CESCR, *General Comment No. 3: The Nature of States Parties' Obligations* (Art. 2, Para. 1, of the Covenant), E/1991/23, 14 dec. 1990, <https://bit.ly/3qUv4Cb>, para. 1; CRC, *General Comment No. 5*, par. 6.

⁸¹ Zie UN Commission on Human Rights, *Note verbale dated 86/12/05 from the Permanent Mission of the Netherlands to the United Nations Office at Geneva addressed to the Centre for Human Rights ("Limburg Principles")*, 8 jan. 1987, E/CN.4/1987/17 bij B.16, 21–22, <https://bit.ly/36dARuE>; International Commission of Jurists, *Maastricht Guidelines on Violations of Economic, Social and Cultural Rights*, 26 jan. 1997, <https://bit.ly/3iRGPq3>, t.p.v. II.9 en 11.

levensbedreigende ziekte, neerkomen op vervolging.⁸² Er kan ook sprake zijn van vervolging in het geval van een opstapeling van een aantal minder ernstige schendingen.⁸³ Dit kan bijvoorbeeld voorkomen als kinderen met een beperking of staatloze kinderen bij gebrek aan geboorteregistratie geen toegang hebben tot onderwijs, gezondheidszorg of andere voorzieningen.⁸⁴

36. Discriminerende maatregelen kunnen neerkomen op vervolging indien ze wezenlijk schadelijke gevolgen hebben voor het betrokken kind.⁸⁵ Kinderen die de zorg en ondersteuning van een volwassene moeten missen, die wees zijn, verlaten of afgewezen door hun ouders, of huiselijk geweld ontvluchten, kunnen in het bijzonder worden getroffen door dergelijke vormen van discriminatie. Hoewel het duidelijk is dat niet bij alle discriminerende handelingen die leiden tot deprivatie van economische, sociale en culturele rechten sprake is van vervolging, is het wel van belang om de onmiddellijke en toekomstige gevolgen van dergelijke handelingen voor het betrokken kind te beoordelen. Zo zou bijvoorbeeld, gezien het fundamentele belang van onderwijs en de wezenlijke gevolgen die ontzegging van dit recht voor de toekomst van een kind kan hebben, het systematisch weigeren van toegang tot onderwijs kunnen leiden tot ernstige schade voor het kind.⁸⁶ Het kan voorkomen dat onderwijs voor meisjes maatschappelijk niet geaccepteerd is,⁸⁷ of dat het naar school gaan ondraaglijk wordt voor het kind als gevolg van schadelijke ervaringen op grond van ras of etniciteit.⁸⁸

b) Actoren van vervolging

37. Bij asiolverzoeken van kinderen is de actor van vervolging vaak een niet-staatelijke actor. Dit kan een militairistische groepering zijn, een criminele bende, ouders of andere verzorgers, een gemeenschaps- of religieuze leider. In dergelijke situaties dient bij de beoordeling van de gegrondheid van de vrees te worden gekeken naar de vraag of de Staat wel of niet bereid en in staat is om het slachtoffer te beschermen.⁸⁹ Of de Staat en zijn gemachtigden voldoende actie hebben ondernomen om het kind te beschermen, moet per casus worden beoordeeld.

38. Deze beoordeling is niet enkel afhankelijk van het bestaan van een rechtsstelsel waarin de vervolgingshandelingen strafbaar zijn en er sancties op staan. Het hangt er ook vanaf of de autoriteiten dergelijke incidenten behoorlijk onderzoeken en of de daders worden opgespoord en een passende straf krijgen.⁹⁰ Enkel de uitvaardiging van wetten die een bepaalde vervolgingspraktijk tegen kinderen verbieden of afkeuren, vormt derhalve niet voldoende bewijs om een aanvraag van een kind voor de vluchtelingenstatus af te wijzen.⁹¹

⁸² Zie bijv. *RRT Case No. N94/04178, N94/04178*, Australië, Refugee Review Tribunal (hierna: "RRT"), 10 juni 1994, <https://bit.ly/2NBZ0tF>.

⁸³ *UNHCR Handboek*, par. 53. Zie tevens *Canada (Citizenship and Immigration) v. Oh*, 2009 FC 506, Canada, Federal Court, 22 mei 2009, <https://bit.ly/3omtg3f>, bijl. 10.

⁸⁴ Zie *Case of the Yean and Bosico Children v. The Dominican Republic*, IACtHR, 8 sep. 2005, <https://bit.ly/2Yinyqr>. Twee meisjes van Haïtiaanse afkomst werd het recht op een nationaliteit en onderwijs geweigerd, mede omdat ze niet beschikten over een geboortakte; *Case of the "Juvenile Reeducation Institute" v. Paraguay*, IACtHR, 2 sep. 2004, <https://bit.ly/3cfvDCt>. De rechtbank oordeelde dat het niet geven van toegang tot basale gezondheidszorg aan sterk gemarginaliseerde groepen een ernstige schending inhield van het recht op leven van het ACHR [Amerikaans Verdrag inzake de rechten van de mens]. Zie tevens, CRC, *General Comment No. 7*, par. 25; CRC, *General Comment No. 9* (2006): *The Rights of children with disabilities*, CRC/C/GC/9, 27 feb. 2007 (hierna: "CRC, General Comment No. 9"), <https://bit.ly/2MynVwA>, par. 35–36.

⁸⁵ *UNHCR, Handboek*, par. 54.

⁸⁶ Zie *RRT Case No. V95/03256*, [1995] RRTA 2263, Australië, RRT, 9 okt. 1995, <https://bit.ly/39mNeqb>, waarin het Hof oordeelde dat "de discriminerende weigering van toegang tot basisonderwijs een zodanige ontzetting is uit een fundamenteel mensenrecht dat het neerkomt op vervolging." bij 47.

⁸⁷ Zie *Ali v. Minister of Citizenship and Immigration*, IMM340495, Canada, IRB, 23 sep. 1996, <https://bit.ly/3a5S1vr>, dat betrekking had op een 9-jarig meisje uit Afghanistan. De rechtbank concludeerde: "Onderwijs is een fundamenteel mensenrecht, en ik beveel de commissie om te oordelen dat zij een verdragsvluchteling is."

⁸⁸ In uitspraken in zowel Canada als Australië is erkend dat pesten en lastigvallen van schoolkinderen vervolging kan inhouden. Zie bijv. *Decision VA102828, VA102826, VA102827 en VA102829, VA102828, VA102826, VA102827 en VA102829*, Canada, IRB, 27 feb. 2003, <https://bit.ly/3chsdPQ>, par. 36; *RRT Case No. N03/46534*, [2003] RRTA 670, Australië, RRT, 17 juli 2003, <https://bit.ly/3aaMK5B>.

⁸⁹ Zie IVRK, art. 3, dat Staten die partij zijn ertoe verplicht de bescherming en zorg van kinderen te waarborgen, zowel met betrekking tot maatregelen genomen door de Staat en door particuliere actoren; ACHR, art. 17 en 19; *African Charter*, art. 1(3), 81. Zie tevens *UNHCR Handboek*, par. 65; UNHCR, Richtlijnen inzake gender-gerelateerde vervolging, par. 19; *Advisory Opinion on Juridical Condition and Human Rights of the Child*, nr. OC17/02, IACtHR, 28 aug. 2002, <https://bit.ly/2YwlSxq>.

⁹⁰ Zie bijv., *Veldsquez Rodriguez Case*, Serie C, nr. 4, IACtHR, 29 juli 1988, punt 174 <https://bit.ly/39mMzM3>; *M.C. v. Bulgaria*, *Application No. 39272/98*, ECtHR, 3 dec. 2003, <https://bit.ly/3ol40Kv>. Zie tevens *UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, General Recommendations Nos. 19 and 20*, aangenomen tijdens de elfde zitting, 1992 (vervat in Document A/47/38), A/47/38, 1992, <https://bit.ly/3t0xP6P>, par. 9; UN Commission on Human Rights, *The due diligence standard as a tool for the elimination of violence against women: Report of the Special Rapporteur on Violence against Women, Its Causes and Consequences*, Yakin Ertürk, E/CN.4/2006/61, 20 jan. 2006, <https://bit.ly/3t3NphQ>.

⁹¹ UNHCR, Richtlijnen inzake gender-gerelateerde vervolging, par. 11.

39. De toegang van het kind tot bescherming van de Staat hangt tevens af van het vermogen en de bereidheid van de ouders, een andere verzorger of voogd om namens het kind rechten uit te oefenen en bescherming te verkrijgen. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om het indienen van een klacht bij de politie, bestuurlijke instanties of openbare dienstverleners. Niet elk kind heeft echter een volwassene die hem/haar kan vertegenwoordigen, zoals bijvoorbeeld in het geval van onbegeleide kinderen of weeskinderen, of als een ouder, andere verzorger of voogd de actor van vervolging is. Het is belangrijk om te beseffen dat kinderen, door hun jonge leeftijd, niet altijd in staat zijn om wetshandhavers te benaderen, of hun vrees of klacht net zo te verwoorden als een volwassene. Kinderen worden sneller afgewimpeld of niet serieus genomen door de betrokken beambten, die zelf misschien niet beschikken over de benodigde vaardigheden om kinderen te horen en naar ze te luisteren.

c) De Verdragsgronden van 1951

40. Net als bij aanvragen van volwassenen voor de vluchtelingenstatus, moet worden vastgesteld of de gegronde vrees voor vervolging van het kind verband houdt met een of meer van de vijf gronden genoemd in artikel 1A, lid 2 van het Verdrag van 1951. De Verdragsgrond moet weliswaar een relevante factor zijn in de vervolging, maar hoeft niet de enige of voornaamste oorzaak te zijn.

Ras en nationaliteit of etniciteit

41. In veel gevallen liggen ras en nationaliteit of etniciteit ten grondslag aan asielaanvragen van kinderen. Beleid dat kinderen van een bepaald(e) ras of etniciteit het recht ontzegt op een nationaliteit of geboorteregistratie,⁹² of kinderen uit bepaalde etnische groepen het recht op onderwijs of gezondheidszorg ontnemt, valt in deze categorie. Deze Verdragsgrond is tevens van toepassing op beleid dat beoogt kinderen bij hun ouders weg te halen op basis van een bepaalde raciale, etnische of inheemse achtergrond. Situaties waarin meisjes die tot een etnische minderheid behoren systematisch geselecteerd worden voor verkrachting, mensenhandel of rekrutering voor strijdkrachten of gewapende groeperingen, kunnen ook onder deze Verdragsgrond vallen.

Religie

42. Net als bij een volwassene kunnen de religieuze overtuigingen van een kind, of de weigering om te geloven, ervoor zorgen dat hij/zij gevaar loopt om vervolgd te worden. Om toepasselijkheid van een Verdragsgrond vast te stellen, hoeft het kind niet actief te praktiseren. Het volstaat als het kind wordt gezien als aanhanger van een bepaalde geloofsovertuiging of lid van een geloofsgemeenschap of religieuze groep, bijvoorbeeld als gevolg van de geloofsovertuiging van zijn/haar ouders.⁹³

43. Kinderen hebben weinig of geen invloed op de religie waartoe ze behoren of die ze aanhangen, waardoor een religie haast net zo aangeboren is als etniciteit of ras. In bepaalde landen kent de religie bepaalde rollen of gedrag toe aan kinderen. Als een kind derhalve gestraft wordt omdat hij/zij de toegekende rol niet vervult of zich niet aan de religieuze gedragscodes houdt, kan hij/zij een gegronde vrees hebben voor vervolging wegens religie.

44. De redenen voor vervolging in verband met de weigering van een kind om zich te schikken naar voorgescreven genderrollen kunnen ook in het kader van deze grond worden geanalyseerd. Vooral meisjes lijden onder vervolging op grond van religie. Van pubermeisjes kan worden verwacht dat ze traditionele slavenarbeid verrichten of seksuele diensten verlenen. Ze moeten soms FGM ondergaan of worden uit naam van de religie gestraft voor 'eermisdrijven'.⁹⁴ In een andere context kan het voorkomen dat men gericht kinderen - zowel jongens als meisjes - ronselt voor gewapende groeperingen of de strijdkrachten van een Staat die bepaalde religieuze of soortgelijke ideologieën nastreven.

⁹² Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (Universal Declaration of Human Rights), <https://bit.ly/3pUNqmc>, Art. 15; ICCPR, Art. 24(2) en (3); IVRK, Art. 7

⁹³ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6: Religion-Based Refugee Claims under Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees* (Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 6: Aanvragen voor de vluchtelingenstatus op grond van religie krachtens Artikel 1A, lid 2, van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen), HCR/GIP/04/06, 28 apr. 2004 (hierna, "UNHCR, *Richtlijnen inzake vervolging op grond van religie*"), <https://bit.ly/3r93LEv>.

⁹⁴ Ibid., par. 24.

Politieke opinie

45. De toepassing van de Verdragsgrond "politieke opinie" is niet beperkt tot aanvragen van volwassenen. Bij een aanvraag op grond van politieke opinie wordt de aanvrager verondersteld een opinie te hebben of deze te worden toegedicht die de autoriteiten of maatschappij niet dulden; die kritiek inhouden op algemeen aanvaard(e) beleid, tradities of werkwijzen. Of een kind wel of niet in staat is om een politieke opinie te hebben, is een feitelijke vraag, die beantwoord dient te worden door middel van een beoordeling van de volwassenheid en ontwikkeling van het kind en zijn/haar vermogen om die opvattingen te verwoorden. Het is belangrijk om te erkennen dat kinderen politiek actief kunnen zijn en een bepaalde politieke opinie kunnen hebben die los staan van die van hun ouders en waarvoor ze kunnen vrezend vervolgd te worden. Veel nationale vrijheids- of protestbewegingen worden gedreven door actievoerende studenten, waaronder scholieren. Kinderen kunnen bijvoorbeeld pamfletten verspreiden, deelnemen aan demonstraties, als koerier fungeren of deelnemen aan ondermijnende activiteiten.

46. Het kan ook voorkomen dat de opvattingen of opinies van volwassenen, zoals de ouders, door de autoriteiten of niet-staatelijke actoren worden toegeschreven aan hun kinderen.⁹⁵ Dit kan zelfs gebeuren als het kind de politieke opinies of activiteiten van de ouder helemaal niet kan verwoorden, o.a. omdat de ouder deze informatie niet met het kind heeft gedeeld om hem/haar te beschermen. In dergelijke omstandigheden dient een aanvraag niet enkel te worden geanalyseerd op basis van de politieke opinie, maar ook in het kader van de grond die betrekking heeft op het behoren tot een bepaalde sociale groep (in dit geval de 'familie').

47. Er is bij asielaanvragen van kinderen vaak sprake van overlap tussen de gronden religie en (toegedichte) politieke opinie. In sommige samenlevingen kan de rol van een vrouw of meisje worden voorgeschreven door de regels van de Staat of de officiële religie. Het feit dat een meisje zich niet aan deze rol conformeert, kan door de autoriteiten of andere actoren van vervolging worden gezien als het niet-praktiseren of hebben van een bepaalde geloofsovertuiging. Tegelijkertijd kan het niet conformeren ook worden opgevat als het hebben van een onaanvaardbare politieke opinie die een bedreiging vormt voor de machtsstructuur. Dit komt vooral voor in samenlevingen waar er bij de instanties, wetgeving en doctrines weinig scheiding is van staat en kerk.⁹⁶

Het behoren tot een bepaalde sociale groep

48. Hoewel elk van de Verdragsgronden van toepassing kan zijn, worden aanvragen van kinderen voor de vluchtelingenstatus het vaakst beoordeeld in het kader van de Verdragsgrond "het behoren tot een bepaalde sociale groep". Zoals vermeld in de UNHCR-richtlijnen is

een bepaalde sociale groep [...] een groep personen die een bepaald kenmerk gemeen hebben, anders dan hun risico op vervolging, of die door de samenleving als groep worden gezien. Dit kenmerk is vaak iets dat aangeboren of onveranderlijk is of anderszins fundamenteel voor de identiteit, het geweten of het uitoefenen van de eigen mensenrechten.⁹⁷

49. Hoewel leeftijd strikt genomen niet aangeboren of permanent is, aangezien deze constant verandert, is het 'kind zijn' in feite op elk moment een onveranderlijk kenmerk. Een kind kan zich duidelijk niet distantiëren van zijn/haar leeftijd om aan de gevreesde vervolging te ontkomen.⁹⁸ Het feit dat het kind uiteindelijk ouder zal worden, is niet relevant voor de vaststelling van de bepaalde sociale groep, aangezien dit is gebaseerd

⁹⁵ Zie *Matter of Timnit Daniel and Simret Daniel*, A70 483 789 & A70 483 774, U.S. BIA, 31 jan. 2002 (ongepubliceerde, niet-rechtscheppende uitspraak). De rechtbank oordeelde dat het idee "dat de geïntimeerden te jong waren om daadwerkelijk een politieke opinie te hebben, irrelevant is; het is voldoende dat de beampten geloofden dat ze de EPLF steunden."

⁹⁶ UNHCR, Richtlijnen inzake gender-gerelateerde vervolging, op. cit., par. 26.

⁹⁷ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 2: Membership of a Particular Social Group' within the context of article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (Richtlijnen inzake internationale bescherming: Het behoren tot een bepaalde sociale groep" binnen de context van artikel 1A, lid 2, van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen), HCR/GIP/02/02, 7 mei 2002, <https://bit.ly/3qUyJjH>, par. 11.

⁹⁸ Zie *Matter of SEG, et al.*, 24 I&N dec. 579 (BIA 2008), U.S. BIA, 30 juli 2008, <https://bit.ly/3oplep7>, waarin werd opgemerkt dat "wij erkennen dat de veranderlijkheid van de leeftijd niet iets is dat men in de hand heeft en dat, indien iemand in het verleden is vervolgd in verband met een bepaalde leeftijdsgebonden sociale groep, of met zulke vervolging te maken kan krijgen zodra die persoon vanwege zijn/haar leeftijd tot die groep gaat behoren, die persoon toch aanspraak kan maken op asiel. (p. 583); LQ (*Age: Immutable Characteristic*) *Afghanistan v. Secretary of State for the Home Department*, (2008) U.K. AIT 00005, 15 maart 2007, <https://bit.ly/3oh0bWU>, waarin het oordeel was dat de verzoeker "hoewel hij, mits hij in leven blijft, uiteindelijk niet langer een kind zal zijn, hij ten tijde van de beoordeling onveranderlijk een kind is", bij 6; *Decision V9902929, V9902929*, Canada, IRB, 21 feb. 2000, <https://bit.ly/3qZJ1i2>, dat oordeelde dat "(d)e kwetsbaarheid van het kind voortkomt uit zijn status als minderjarige. Deze kwetsbaarheid als minderjarige is een aangeboren en onveranderlijk kenmerk, niettegenstaande dat het kind een volwassene zal worden."

op de feiten zoals voorgelegd in de asielaanvraag. Het 'kind zijn' is direct relevant voor de identiteit, zowel in de ogen van de samenleving als vanuit het perspectief van het kind. Veel overheidsbeleid is gebaseerd op of gerelateerd aan leeftijd, zoals de leeftijd voor de dienstplicht, seksuele meerderjarigheid, de leeftijd waarop men mag trouwen, of de leeftijd waarop kinderen naar school gaan en school verlaten. Kinderen hebben ook veel kenmerken gemeen, zoals onschuld, relatieve onvolwassenheid, ontvankelijkheid en zich ontwikkelende capaciteiten. In de meeste samenlevingen wordt een onderscheid gemaakt tussen volwassenen en kinderen, omdat kinderen worden geacht extra aandacht en zorg nodig te hebben, en er worden verschillende termen gebruikt om hen aan te duiden of te kwalificeren, zoals 'jong', 'peuter/kleuter', 'kind', 'jongen', 'meisje', of 'puber'. Het vaststellen van sociale groepen kan makkelijker worden als de kinderen een sociaal gevormde ervaring delen, zoals het feit dat ze zijn mishandeld, verlaten, verarmd of ontheemd in eigen land.

50. Verschillende categorieën kinderen kunnen derhalve de basis vormen voor een aanvraag voor de vluchtelingenstatus op grond van "het behoren tot een bepaalde sociale groep". Net zoals 'vrouwen' in verschillende rechtsgebieden zijn erkend als een bepaalde sociale groep, kunnen ook 'kinderen' of een kleinere subgroep kinderen een bepaalde sociale groep vormen.⁹⁹ Leeftijd en andere kenmerken kunnen aanleiding zijn voor erkenning van een groep, zoals 'verlaten kinderen',¹⁰⁰ 'kinderen met een beperking', 'weeskinderen', of kinderen die zijn geboren in weerwil van dwingend beleid omtrent geboorteregeling of uit ongeoorloofde huwelijken, ook wel onwettige kinderen genoemd.¹⁰¹ Het gezin van de aanvrager kan ook een relevante sociale groep vormen.¹⁰²

51. Een aanvrager houdt niet op te behoren tot een 'kind-gerelateerde' sociale groep enkel omdat zijn/haar kindertijd eindigt. De gevolgen van het behoord hebben tot een dergelijke sociale groep duren misschien wel voort, zelfs als het hoofdkenmerk van die identiteit (de jonge leeftijd van de aanvrager) niet meer van toepassing is. Een gedeelde ervaring uit het verleden kan een onveranderlijk en historisch kenmerk zijn, hetgeen reden kan zijn om een bepaalde groep te erkennen, zoals 'voormalige kindsoldaten'¹⁰³ of 'slachtoffers van kinderhandel', met het oog op de vrees voor vervolging in de toekomst.¹⁰⁴

52. Voorbeelden van enkele van de meer voorkomende sociale groepen zijn de volgende:

i. **Kinderen die op straat leven** kunnen worden beschouwd als een bepaalde sociale groep. Kinderen die op straat leven en/of werken, behoren tot de meest zichtbare en worden vaak door de samenleving gezien als sociale verschoppelingen. De kenmerken die ze gemeen hebben, zijn hun jeugd en het feit dat de straat hun thuis en/of bron van inkomsten is. Zeker voor kinderen die in een dergelijke situatie zijn opgegroeid, is hun manier van leven een wezenlijk deel van hun identiteit en vaak lastig te veranderen. Veel van deze kinderen hebben de term 'straatkind' omarmd, omdat ze er hun identiteit aan ontleen en dit hen het gevoel geeft ergens bij te horen, ook al leven en/of werken ze om uiteenlopende redenen op straat. Het is ook mogelijk dat ze ervaringen gemeen hebben, zoals huiselijk geweld, seksueel misbruik en uitbuiting, of het verlies van of verlaten door de ouders.¹⁰⁵

ii. **Kinderen die lijden aan de gevolgen van HIV/AIDS**, waartoe zowel kinderen behoren die zelf hivpositief zijn

⁹⁹ In re *Fauziya Kasinga*, op. cit., werd geoordeeld dat 'jonge vrouwen' een bepaalde sociale groep kunnen vormen.

¹⁰⁰ In V9703500, Canada, Convention Refugee Determination Division, 31 mei 1999, werd erkend dat verlaten kinderen in Mexico een bepaalde sociale groep kunnen vormen. (Een samenvatting [in het Engels] is te vinden op <https://bit.ly/3iPkvO3>). Zie tevens RRT Case No. 0805331, [2009] RRTA 347, Australië, RRT, 30 april 2009, <https://bit.ly/3acbv1g>, waar het hof oordeelde dat de bepaalde sociale groep waartoe de aanvrager behoorde, bestond uit "kinderen van vervolgde dissidenten".

¹⁰¹ Dit is bevestigd bij verschillende beslissingen in Australië. Zie bijv. *Chen Shi Hai*, op. cit. en recenter in RRT Case No. 0901642, [2009] RRTA 502, Australië, RRT, 3 juni 2009, <https://bit.ly/3iPtjTU>.

¹⁰² Zie *AguirreCervantes*, op. cit., waar het hof oordeelde dat "[h]et behoren tot een gezin duidelijk een onveranderlijk kenmerk is dat een wezenlijk onderdeel vormt van de identiteit", en opmerkte dat "[h]et onbetwiste bewijs aantoonde dat het doel van dhr. Aguirre was om leden van zijn gezin te overheersen en vervolgen."

¹⁰³ In *Lukwago v. Ashcroft, Attorney General*, 021812, U.S. Court of Appeals for the 3rd Circuit, 14 mei 2003, <https://bit.ly/2MbwVnt>, oordeelde het hof dat "het behoren tot de groep voormalige kindsoldaten die zijn ontsnapt uit de gevangenschap van de LRA precies past binnen de erkenning van de BIA dat een gedeelde ervaring uit het verleden voldoende kan zijn om leden van 'een bepaalde sociale groep' met elkaar te verbinden."

¹⁰⁴ UNHCR Richtlijnen inzake slachtoffers van mensenhandel, par. 39. Zie tevens, RRT Case No. N02/42226, [2003] RRTA 615, Australië, RRT, 30 juni 2003, <https://bit.ly/39odvo6>, dat betrekking had op een jonge vrouw uit Oezbekistan. De groep die werd erkend, bestond uit "Oezbeekse vrouwen die in het buitenland zijn gedwongen tot prostitutie en die worden beschouwd als overtredders van de goede zeden."

¹⁰⁵ Zie bijvoorbeeld, *Matter of BFO, A78 677 043*, U.S. BIA, 6 nov. 2001 (ongepubliceerde, niet-rechtsvormende beslissing). De rechtbank oordeelde dat de aanvrager, een verlaten straatkind, een gepondeerde vrees voor vervolging had vanwege het behoren tot een bepaalde sociale groep. Zie tevens *LQ (Age: Immutability Characteristic) Afghanistan v. Secretary of State for the Home Department*, op. cit. Het hof oordeelde dat de vrees voor schade van de aanvrager, als wees en straatkind, "een gevolg is van het behoren tot een groep die een onveranderlijk kenmerk gemeen heeft en die een bepaalde sociale groep vormt in de zin van het Vluchtelingenverdrag", bij 7.

als degenen die een hiv-positieve ouder of familielid hebben, kunnen ook worden beschouwd als een bepaalde sociale groep. Het feit van het 'hiv-positief zijn' staat los van de vervolging waaraan ze eventueel worden blootgesteld als gevolg van hun hiv-status. Hun status of die van familieleden kan hen onderscheiden van anderen en die status, hoewel beheersbaar en behandelbaar, is normaal gesproken onveranderlijk.¹⁰⁶

iii. Indien men het bij de **inlijving of inzet bij strijdkrachten of een gewapende groepering** specifiek gemunt heeft op kinderen, kunnen zij een bepaalde sociale groep vormen vanwege de aangeboren en onveranderlijke aard van hun leeftijd, plus het feit dat ze door hun samenleving als groep worden gezien. Net zoals bij volwassenen kunnen ook kinderen die de dienstplicht ontduiken, deserteren of anderszins weigeren zich in te laten met een krijgsmacht, worden verondersteld een politieke opinie te hebben, hetgeen reden kan zijn om een verband vast te stellen met de Verdragsgrond "politieke opinie".¹⁰⁷

d) Binnenlands 'vlucht-' of 'vestigings-'alternatief

53. Een beoordeling van een mogelijk binnenlands vluchtalternatief bestaat uit twee onderdelen: de relevantie van een dergelijke beoordeling en de redelijkheid van een voorgesteld binnenlands vestigingsgebied.¹⁰⁸ Zowel bij de beoordeling van de relevantie als van de redelijkheid staat het belang van het kind voorop.

54. Net als bij volwassenen is de optie van een binnenlands vestigingsalternatief enkel **relevant** indien de aanvrager praktisch, veilig en wettig toegang heeft tot de alternatieve plaats van vestiging.¹⁰⁹ Met name als er sprake is van gender-gerelateerde vervolging, zoals huuselijk geweld of FGM, dat doorgaans wordt gepleegd door particuliere actoren, kan het gebrek aan doeltreffende bescherming door de Staat in één deel van het land erop wijzen dat de Staat ook in andere delen van het land wellicht niet in staat of bereid is om het kind te beschermen.¹¹⁰ Als het kind bijvoorbeeld zou verhuizen van een landelijk naar een stedelijk gebied, moeten de beschermingsrisico's op de plek van vestiging zorgvuldig worden onderzocht, rekening houdend met de leeftijd en weerbaarheid van het kind.

55. Indien een binnenlands vlucht- of vestigingsalternatief relevant wordt geacht, is het mogelijk dat een voorgestelde locatie die voor een volwassene redelijk zou zijn, niet redelijk is waar het een kind betreft. De 'redelijkheidstoets' dient specifiek voor elke aanvrager te worden uitgevoerd en heeft als zodanig geen betrekking op een hypothetische 'redelijke persoon'. Bij het overwegen van de geschiktheid van een voorgesteld binnenlands vestigingsalternatief moet o.a. rekening worden gehouden met de leeftijd en het belang van het kind.¹¹¹

56. Indien kinderen onbegeleid zijn en zodoende niet naar het land van herkomst terugkeren met gezinsleden of andere volwassen begeleiding, dient er extra aandacht te worden besteed aan de vraag omtrent de redelijkheid van een dergelijk vestigingsalternatief. Een binnenlands vlucht- of vestigingsalternatief is bijvoorbeeld geen passende oplossing in gevallen waarbij onbegeleide kinderen in het land van herkomst geen familieleden hebben die daar wonen en voor hen willen zorgen of ondersteuning bieden en er wordt voorgesteld dat ze op de nieuwe locatie zelfstandig gaan wonen zonder toereikende zorg en bijstand van de Staat. Wat voor een volwassene lastig is, kan een onbillijke ontbering zijn voor een kind, zeker bij afwezigheid van vrienden of familie.¹¹² Een dergelijk vestigingsalternatief kan leiden tot schending van het recht van de mens op leven, overleven en ontwikkeling, het beginsel van het belang van het kind en het recht om niet aan onmen-

¹⁰⁶ Zie verder CRC, *General Comment No. 3: HIV/AIDS and the Rights of the Child*, 17 maart 2003, <https://bit.ly/3iRl6gU>.

¹⁰⁷ UNHCR, *Handboek*, par. 169–171; 91 UNHCR, *Richtlijnen inzake vervolging op grond van religie*, par. 25–26.

¹⁰⁸ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 4: Guidelines on International Protection No. 4: "Internal Flight or Relocation Alternative" Within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 4: 'Binnenlands vlucht- of vestigingsalternatief' binnen de context van artikel 1A, lid 2, van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen), HCR/GIP/03/04, 23 juli 2003, <https://bit.ly/3onQ42r>.

¹⁰⁹ *Ibid.*, par. 7.

¹¹⁰ *Ibid.*, par. 15.

¹¹¹ *Ibid.*, par. 25. Zie voor andere factoren CRC, *General Comment No. 6*, par. 84, betreffende terugkeer naar het land van herkomst. Hoewel opgesteld met een andere context in gedachten, zijn deze factoren net zo relevant bij de beoordeling van een binnenlands vlucht-/vestigingsalternatief.

¹¹² Zie bijv., *Elmi v. Minister of Citizenship and Immigration*, Canada, Federal Court, No. IMM58098, 12 maart. 1999, <https://bit.ly/3a6UI5s>.

selijke behandeling te worden blootgesteld.¹¹³

57. Indien plaatsing in een instelling de enige optie is voor vestiging van het kind, dient er een zorgvuldige beoordeling plaats te vinden van de geboden zorg, gezondheidszorg en onderwijsvoorzieningen en de langetermijnvooruitzichten voor volwassenen die als kind in een instelling hebben gezeten.¹¹⁴ Zowel de behandeling als de manier waarop er in de samenleving en cultuur tegen wezen en andere kinderen in instellingen wordt aangekeken, dient grondig te worden onderzocht, aangezien deze kinderen te maken kunnen krijgen met maatschappelijke afkeuring, vooroordelen of mishandeling, hetgeen de voorgestelde vestigingslocatie in bepaalde omstandigheden onredelijk zou maken.

e) Toepassing van de uitsluitingsgronden op kinderen

58. In de uitsluitingsgronden zoals vervat in artikel 1F van het Verdrag van 1951 is vastgesteld dat bepaalde handelingen zo ernstig zijn dat de daders internationale bescherming als vluchtelingen onwaardig zijn.¹¹⁵ Aangezien artikel 1F is bedoeld om de integriteit van asiel te waarborgen, dient het zeer zorgvuldig te worden toegepast. Zoals bij elke uitzondering op gewaarborgde mensenrechten is een restrictieve interpretatie van de uitsluitingsgronden vereist, gezien de mogelijke ernstige gevolgen van uitsluiting voor het individu.¹¹⁶ De uitsluitingsgronden zijn limitatief opgesomd in artikel 1F en voorbehouden zijn niet toegestaan.¹¹⁷

59. Gezien de specifieke omstandigheden en kwetsbaarheden van kinderen dient men te allen tijde zeer terughoudend te zijn in de toepassing van de uitsluitingsgronden op kinderen. Bij jonge kinderen is het mogelijk dat de uitsluitingsgronden helemaal niet van toepassing zijn. Indien van kinderen wordt beweerd dat ze misdrijven hebben gepleegd terwijl hun eigen rechten werden geschonden (bijvoorbeeld tijdens betrokkenheid bij strijdkrachten of gewapende groepen), is het van belang om te beseffen dat ze wellicht niet enkel daders zijn, maar ook het slachtoffer van overtredingen van het internationaal recht.¹¹⁸

60. Hoewel er in de uitsluitingsgronden van artikel 1F geen onderscheid wordt gemaakt tussen volwassenen en kinderen, kan artikel 1F enkel worden toegepast op een kind indien hij/zij de strafrechtelijke meerderjarigheid heeft bereikt zoals geldend in het (inter)nationaal recht ten tijde van het plegen van de daad die grond oplevert voor uitsluiting.¹¹⁹ Een kind onder die leeftijd kan niet verantwoordelijk worden geacht voor een daad die grond oplevert voor uitsluiting.¹²⁰ Artikel 40 van het IVRK verplicht Staten om een minimumleeftijd

¹¹³ IVRK, art. 3, 6 en 37. Zie tevens *Mubilanzila Mayeka and Kaniki Mitunga v. Belgium*, Application No. 13178/03, ECtHR, 12 okt. 2006, <https://bit.ly/2YkarDm>, dat betrekking had op de terugkeer (niet een binnenlands vestigingsalternatief) van een ongeleide vijfjarig meisje. De rechtbank was “getroffen door het gebrek aan behoorlijke voorbereiding, begeleiding en waarborgen voor haar deportatie” en merkte daarbij op dat dergelijke “omstandigheden haar waarschijnlijk zeer angstig zouden maken en een zodanig gebrek aan menselijkheid toonden richting iemand van haar leeftijd en in haar situatie als ongeleide minderjarige dat dit neerkomt op onmenselijke behandeling [schending van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens]”, punt 66, 69.

¹¹⁴ Zie CRC, *General Comment No. 6*, par. 85. Zie tevens *InterAgency Guiding Principles, op cit.*, waarin wordt opgemerkt dat plaatsing in een instelling een laatste redmiddel moet zijn, aangezien “wooninstellingen zelden de zorg en ondersteuning kunnen bieden die een opgroeiend kind nodig heeft en vaak niet eens kunnen zorgen voor een redelijke mate van bescherming”, p. 46.

¹¹⁵ Richtlijnen van UNHCR inzake de juridische interpretatie van de inhoudelijke en procedurele normen voor toepassing van art. 1F zijn beschreven in UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 5: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees* (Richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 5: Toepassing van de uitsluitingsgronden: Artikel 1F van het Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen), HCR/GIP/03/05, 4 sep. 2003, (hierna: “UNHCR, Richtlijnen inzake uitsluiting”) <https://bit.ly/3iQsWsl>; UNHCR, *Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees*, 4 sep. 2003, (hierna: “UNHCR, Background Note on Exclusion”), <https://bit.ly/3olbq0j>; UNHCR, *Statement on Article 1F of the 1951 Convention*, juli 2009, (hierna: “UNHCR, Statement on Article 1F”), <https://bit.ly/36gah4f>; en UNHCR, *Handboek*, par. 140–163.

¹¹⁶ UNHCR, Richtlijnen inzake uitsluiting, par. 2; UNHCR *Background Note on Exclusion*, par. 4. UNHCR, *Handboek* par. 149. Zie tevens *ExCom Conclusions No. 82 (XLVIII), Safeguarding Asylum*, 17 okt. 1997, <http://bit.ly/3iPyev3>, par. (v); No. 102 (LVI) 2005, *General Conclusion on International Protection*, 7 okt. 2005, <http://bit.ly/3a606QN>, par. (i); No. 103 (LVI), *Conclusion on the Provision on International Protection Including Through Complementary Forms of Protection*, 7 okt. 2005, <https://bit.ly/3pnuRHb>, par. (d).

¹¹⁷ UNHCR, Richtlijnen inzake uitsluiting, par. 3; UNHCR, *Background Note on Exclusion*, par. 7.

¹¹⁸ In de *Paris Principles* is het volgende bepaald: “Kinderen die worden beschuldigd van misdrijven in strijd met het internationaal recht die gepleegd zijn terwijl ze betrokken waren bij strijdkrachten of gewapende groepen, dienen op de eerste plaats beschouwd te worden als slachtoffers van overtredingen van het internationaal recht, niet enkel als daders. Zij moeten worden behandeld volgens het internationaal recht in het kader van het herstelrecht en sociale rehabilitatie, in overeenstemming met het internationaal recht dat kinderen door middel van talloze overeenkomsten en beginselen speciale bescherming biedt”, par. 3.6. Er dient tevens te worden opgemerkt dat de aanklager voor het Speciaal Hof voor Sierra Leone ervoor koos om kinderen tussen de 15 en 18 jaar niet te vervolgen, aangezien zij zelf het slachtoffer waren van internationale misdrijven.

¹¹⁹ UNHCR, Richtlijnen inzake uitsluiting, par. 28.

¹²⁰ UNHCR, *Background Note on Exclusion*, par. 91. Indien de leeftijd van strafrechtelijke verantwoordelijkheid in het land van herkomst hoger ligt dan in het gastland, dient hiermee rekening te worden gehouden in het voordeel van het kind.

in te stellen voor strafrechtelijke verantwoordelijkheid, maar er is geen algemeen erkende leeftijdsgrens.¹²¹ In verschillende jurisdicties varieert de minimumleeftijd van 7 jaar tot hogere leeftijden als 16 of 18 jaar, terwijl het Statuut van het Speciaal Hof voor Sierra Leone¹²² en van het Internationaal Strafhof¹²³ de grens op respectievelijk 15 en 18 jaar stellen.

61. Gezien de uiteenlopende minimumleeftijden voor strafrechtelijke verantwoordelijkheid in verschillende Staten en rechtsgebieden, is een beoordeling nodig van de emotionele, mentale en intellectuele volwassenheid van een kind dat de relevante nationale strafrechtelijke meerderjarigheid heeft bereikt, om te bepalen of hij/zij beschikte over de geestelijke vermogens om verantwoordelijk gehouden te worden voor een misdrijf dat valt onder artikel 1F. Dergelijke overwegingen zijn met name van belang bij een relatief lage leeftijdsgrens, maar ook als er geen bewijs van de leeftijd is en er niet kan worden vastgesteld of het kind de strafrechtelijke meerderjarigheid heeft bereikt. Hoe jonger het kind, hoe aanmerkelijker het is dat het kind op het desbetreffende moment niet beschikte over de vereiste geestelijke vermogens.

62. Zoals bij elke uitsluitingsanalyse geldt dat er in drie stappen moet worden onderzocht of er aanwijzingen zijn dat het kind betrokken is geweest bij gedragingen die reden kunnen zijn voor uitsluiting.¹²⁴ Deze analyse dient te bestaan uit: (i) een toetsing van de desbetreffende daden tegen de uitsluitingsgronden, rekening houdend met de aard van de daden en de context en individuele omstandigheden waarin ze plaatsvonden; (ii) de vaststelling per geval dat het kind een misdrijf heeft gepleegd dat valt onder een van de leden van artikel 1F of dat het kind zich medeschuldig heeft gemaakt aan een dergelijk misdrijf, op een zodanige wijze dat er sprake is van strafrechtelijke verantwoordelijkheid volgens internationaal geldende normen; en (iii) een afweging, in gevallen waar de individuele verantwoordelijkheid is vastgesteld, of de gevolgen van uitsluiting van de vluchtelingenstatus in verhouding staan tot de ernst van het gepleegde feit.¹²⁵

63. Het is van belang om in elke casus een grondig, op het individu toegespitst onderzoek te doen naar alle omstandigheden. Bij kinderen dient er bij de uitsluitingsanalyse niet alleen rekening te worden gehouden met algemene uitsluitingsbeginselen, maar ook met de regels en beginselen die betrekking hebben op de speciale status, rechten en bescherming die kinderen volgens het (inter)nationaal recht genieten in elke fase van de asielpprocedure. Het gaat dan met name om de beginselen die te maken hebben met het belang van het kind, de verstandelijke vermogens van kinderen en hun vermogen om handelingen die ze worden gevraagd of opgedragen om uit te voeren, te begrijpen en hiermee in te stemmen. Een zorgvuldige toepassing van wettelijke en procedurele uitsluitingsnormen is ook van cruciaal belang.¹²⁶

64. Uit het bovenstaande blijkt dat de volgende overwegingen centraal moeten staan bij de toepassing van de uitsluitingsgronden op door kinderen gepleegde handelingen:

i. Bij het bepalen van de individuele verantwoordelijkheid voor handelingen die een grond opleveren voor uitsluiting, dient de vraag of het kind de benodigde **geestesgesteldheid** (of *mens rea* ('schuldige geest')) had, dat wil zeggen, of het kind handelde met de vereiste opzet en kennis om persoonlijk verantwoordelijk te worden gehouden voor een handeling die een grond oplevert voor uitsluiting, centraal te staan bij de uitsluitingsanalyse. Bij deze beoordeling moeten factoren zoals de emotionele, geestelijke en intellectuele ontwikkeling van het kind in overweging worden genomen. Het is belangrijk om te bepalen of het kind volwassen genoeg was om de aard en gevolgen van zijn/haar gedrag te begrijpen en als zodanig het misdrijf (mede) te plegen. Tot de redenen voor de afwezigheid van de *mens rea* behoren o.a. ernstige verstandelijke beperkingen, onvrijwillige intoxicatie, of onvolwassenheid.

¹²¹ Het Comité voor de Rechten van het Kind drong er bij de Staten op aan om de minimumleeftijd niet te verlagen naar 12 jaar en merkte op dat een hogere leeftijd, zoals 14 of 16 jaar "bijdraagt aan een systeem van jeugdrecht dat [...] kinderen die in aanraking komen met de wet aanpakt zonder zijn toevlucht te nemen tot gerechtelijke procedures", zie CRC, *General Comment No. 10* (2007): *Children's Rights in Juvenile Justice*, CRC/C/GC/10, 25 apr. 2007, <https://bit.ly/3ceBliID>, par. 33. Zie tevens UN General Assembly, *United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice ("The Beijing Rules")*, A/RES/40/33, 29 Nov. 1985, <https://bit.ly/3ondNqr>, waarin is bepaald dat de "aanvang van die leeftijd niet op een te jonge leeftijd moet worden vastgesteld, gezien hetgeen bekend is omtrent de emotionele, mentale en intellectuele rijpheid", art. 4.1.

¹²² UN Security Council, *Statute of the Special Court for Sierra Leone*, 16 jan. 2002, art. 7.

¹²³ ICC Statute, art. 26.

¹²⁴ Zie voor meer informatie inzake uitsluiting betreffende kindsoldaten: UNHCR, *Advisory Opinion From the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) Regarding the International Standards for Exclusion From Refugee Status as Applied to Child Soldiers*, 12 sep. 2005 (hierna: "UNHCR, *Advisory Opinion on the Application of Exclusion Clauses to Child Soldiers*"), <https://bit.ly/2YgB0ZV>.

¹²⁵ UNHCR, *Statement on Article 1F*, p. 7.

¹²⁶ Voor een uitvoerige analyse inzake procedurele kwesties betreffende uitsluiting, zie UNHCR, *Richtlijnen inzake uitsluiting*, par. 31-36 en UNHCR, *Background Note on Exclusion*, par. 98-113.

ii. Indien er is vastgesteld dat het kind beschikte over de benodigde verstandelijke vermogens, dienen andere redenen voor **afwijzing van de individuele verantwoordelijkheid** te worden onderzocht, in het bijzonder of het kind handelde onder dwang of drang, uit zelfverdediging of om anderen te beschermen. Deze factoren zijn met name van belang bij de beoordeling van aanvragen van voormalige kindsoldaten. Aanvullende factoren ter overweging zijn o.a.: de leeftijd waarop het kind betrokken raakte bij de strijdmacht of gewapende groep; de redenen waarom hij/zij zich bij de strijdmacht of gewapende groep aansloot en is weggegaan; de duur van het lidmaatschap; de gevolgen van weigering om zich bij de groep aan te sluiten; eventueel gedwongen gebruik van drugs, alcohol of medicatie; het onderwijsniveau en inzicht in de desbetreffende gebeurtenissen; en het geleden trauma, misbruik of mishandeling.¹²⁷

iii. Ten slotte, indien is vastgesteld dat er sprake is van strafrechtelijke verantwoordelijkheid, dient er een afwijzing te worden gemaakt of de gevolgen van uitsluiting van de vluchtelingenstatus in verhouding staan tot de ernst van de gepleegde handeling.¹²⁸ Hiervoor moet doorgaans de ernst van het strafbaar feit worden afgewogen tegen de mate van vervolging waarvoor wordt gevreesd bij terugkeer. Indien de aanvrager een groot risico loopt op ernstige vervolging, moet het misdrijf zeer ernstig zijn om te leiden tot uitsluiting van de vluchtelingenstatus. Hierbij dient rekening te worden gehouden met eventuele verzachtende of verzwarende omstandigheden die relevant zijn voor de aanvraag. Bij beoordeling van een aanvraag van een kind is het belangrijk om factoren als de leeftijd, volwassenheid en kwetsbaarheid van het kind mee te wegen, zelfs al vormen de omstandigheden geen verweer. In het geval van kindsoldaten kunnen factoren als mishandeling door militair personeel en omstandigheden tijdens de militaire dienst meespelen. De gevolgen en behandeling waar het kind bij terugkeer mee te maken kan krijgen (bijv. ernstige mensenrechtenschendingen als gevolg van ontsnapping uit de strijdmacht of gewapende groep) moeten ook in overweging worden genomen.

IV. PROCEDURELE EN BEWIJSKWESTIES

65. Vanwege hun jonge leeftijd, afhankelijkheid en relatieve onvolwassenheid, dienen kinderen speciale waarborgen te worden geboden omtrent de procedure en het bewijs, om te zorgen dat er eerlijke beslissingen worden genomen bij de beoordeling van hun aanvraag voor de vluchtelingenstatus.¹²⁹ De hieronder beschreven algemene maatregelen vormen de minimumstandaarden voor de behandeling van kinderen in de asielpprocedure. Deze sluiten toepassing van de bestaande uitvoerige richtlijnen echter niet uit, zoals die van het “*Action for the Rights of Children Resources Pack*”,¹³⁰ de “*InterAgency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children*” en nationale richtlijnen.¹³¹

66. Aanvragen van kinderen, begeleid of niet, dienen normaal gesproken prioriteit te krijgen, aangezien er vaak behoefte is aan speciale bescherming en bijstand. Een voorrangbehandeling betekent een kortere wachttijd in elke fase van de asielpprocedure, inclusief het uitvaardigen van een beslissing op de aanvraag. Voor aanvang van de procedure hebben kinderen echter voldoende tijd nodig om zich voor te bereiden op en na te denken over het doen van hun relaas. Ze hebben tijd nodig om een vertrouwensrelatie op te bouwen met hun voogd en andere medewerkers en om zich veilig te voelen. Indien er een direct verband is tussen de aanvraag van het kind en de aanvragen van begeleidende gezinsleden, of het kind een afgeleide status aan-

¹²⁷ Bij beslissingen in Frankrijk is erkend dat kinderen die strafbare feiten hebben gepleegd die in principe zouden leiden tot toepassing van de uitsluitingsgronden, vrij te pleiten zijn indien ze in een bijzonder kwetsbare situatie verkeerden. Zie bijvoorbeeld, 459358, *M.V. v. Exclusion*, CRR, 28 apr. 2005, <https://bit.ly/2McH10x>; 448119, *M.C. CRR*, 28 jan. 2005, <https://bit.ly/3cgZ472>. Zie tevens *MH (Syria) v. Secretary of State for the Home Department; DS (Afghanistan) v. Secretary of State for the Home Department*, [2009] EWCA Civ 226, Court of Appeal (U.K.), 24 maart 2009, <https://bit.ly/3acFeaJ>, par. 3. Voor uitvoerige richtlijnen inzake gronden voor afwijzing van individuele verantwoordelijkheid, zie UNHCR Richtlijnen inzake uitsluiting, par. 21–24. UNHCR, *Background Note on Exclusion*, par. 91–93. UNHCR, *Advisory Opinion on the Application of Exclusion Clauses to Child Soldiers*, op cit. pp. 10–12.

¹²⁸ Voor uitvoerige richtlijnen inzake proportionaliteit, zie UNHCR, Richtlijnen inzake uitsluiting, par. 24; UNHCR, *Background Note on Exclusion*, par. 76–78.

¹²⁹ Bepalend voor het recht op de in dit deel beschreven aanvullende procedurele waarborgen is de leeftijd van het kind op de datum dat het asiel aanvraagt, niet op de datum van de beslissing. Dit in tegenstelling tot de inhoudelijk beoordeling van de asielaanvraag, waarbij de toekomstgerichte aard van het onderzoek betekent dat de leeftijd ten tijde van de beslissing ook relevant kan zijn.

¹³⁰ *Action for the rights of children, ARC Resource Pack, a capacity building tool for child protection in and after emergencies* (een hulpmiddel voor capaciteitsopbouw voor de bescherming van kinderen in noodsituaties), vervaardigd door Save the Children, UNHCR, UNICEF, OHCHR, International Rescue Committee en Terre des Hommes, 7 dec. 2009, <http://www.savethechildren.net/arc>.

¹³¹ Zie bijvoorbeeld, U.K. *Asylum Instruction, Processing an Asylum Application from a Child*, 2 nov. 2009, <https://bit.ly/2LZua8P>; U.K. *Border Agency Code of Practice for Keeping Children Safe from Harm*, dec. 2008, <https://bit.ly/3t15gb>; Finland, Directorate of Immigration, *Guidelines for Interviewing (Separated) Minors*, maart 2002, <https://bit.ly/3acFRB7>; U.S. *Guidelines For Children's Asylum Claims*, op cit.; Canada, IRB, *Guidelines Issued by the Chairperson Pursuant to Section 65(4) of the Immigration Act: Guideline 3 – Child Refugee Claimants: Procedural and Evidentiary Issues*, 30 sep. 1996, nr. 3, <https://bit.ly/2MuXvak>.

vraagt, is het in het algemeen niet nodig om de aanvraag van het kind voorrang te verlenen, tenzij er andere overwegingen zijn die erop wijzen dat een voorrangbehandeling gepast is.¹³²

67. Er is geen algemene regel die bepaalt op wiens naam een asielaanvraag van een kind moet worden ingediend, zeker als het kind erg jong is, of als de aanvraag gebaseerd is op de vrees van een ouder voor de veiligheid van het kind. Dit hangt af van de geldende nationale regelgeving. Voldoende flexibiliteit is echter vereist met betrekking tot het veranderen van de naam van de hoofdaanvrager tijdens de procedure, bijvoorbeeld indien het kind een geschiktere hoofdaanvrager blijkt te zijn dan de ouder. Deze flexibiliteit voorkomt dat administratieve formaliteiten het proces onnodig rekken.¹³³

68. Voor onbegeleide en alleenstaande minderjarige aanvragers moeten zo snel mogelijk stappen worden ondernomen om de ouders of andere gezinsleden op te sporen en gezinshereniging te bewerkstelligen. Hierop dient echter een uitzondering te worden gemaakt indien er informatie aan het licht komt die erop wijst dat opsporing of hereniging de ouders of andere gezinsleden in gevaar kan brengen, dat het kind is mishandeld, misbruikt of verwaarloosd, en/of dat de ouders of gezinsleden betrokken of medeschuldig waren aan de vervolging.¹³⁴

69. Voor onbegeleide of alleenstaande kinderen moet er onmiddellijk en kosteloos een onafhankelijke, bevoegde voogd worden aangesteld. Kinderen die de hoofdaanvrager zijn in de asielprocedure hebben ook recht op een juridisch vertegenwoordiger.¹³⁵ Deze vertegenwoordiger dient behoorlijk opgeleid te zijn en het kind gedurende de hele procedure bijstand te bieden.

70. Het recht van kinderen om hun zienswijze te uiten en een zinvolle rol te spelen is ook belangrijk in de context van de asielprocedure.¹³⁶ Het relaas van het kind over zijn/haar eigen ervaringen is vaak essentieel voor de bepaling van zijn/haar individuele beschermingsbehoeften. In veel gevallen is het kind de enige bron van deze informatie. Om te zorgen dat het kind de mogelijkheid krijgt om deze opvattingen en behoeften te uiten, moeten er veilige, kindgerichte procedures worden ontwikkeld en ingepast, evenals een omgeving die in elke fase van het asielproces vertrouwen opwekt. Het is van belang dat kinderen alle benodigde informatie wordt verschaft over de beschikbare opties en de gevolgen daarvan, in een taal en op een manier die zij begrijpen.¹³⁷ Het gaat hierbij o.a. om informatie over het recht op privacy en vertrouwelijkheid, zodat ze hun zienswijze kunnen uiten zonder dwang, beperking of vrees voor vergelding.¹³⁸

71. Er dienen gepaste communicatiemethoden te worden gekozen voor de verschillende fases van de procedure, waaronder het asielgehoor, waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd, gender, culturele achtergrond en volwassenheid van het kind, alsook met de omstandigheden van de vlucht en de manier van aankomst.¹³⁹ Nuttige nonverbale communicatiemethoden voor kinderen zijn o.a. spelen, tekenen, schrijven, rollenspel, verhalen vertellen en zingen. Voor kinderen met een beperking moet "elke manier van communiceren worden gebruikt waarmee ze hun opvattingen maar kunnen uiten".¹⁴⁰

72. Van kinderen mag niet worden verwacht dat ze hun ervaringen zo kunnen beschrijven als een volwassene. Het is mogelijk dat ze het lastig vinden om hun vrees onder woorden te brengen, om uiteenlopende redenen, zoals trauma, instructies van de ouders, een gebrek aan onderwijs, vrees voor de Staatsautoriteiten of personen in machtsposities, het gebruik van kant-en-klare verklaringen van smokkelaars, of de vrees voor vergelding. Ze kunnen ook te jong of onvolwassen zijn om te bepalen welke informatie belangrijk is, of om hetgeen ze hebben gezien of meegemaakt zodanig te verwoorden dat het begrijpelijk is voor een volwasse-

¹³² UNHCR, *Procedural Standards for Refugee Status Determination Under UNHCR's Mandate*, 20 Nov. 2003, <https://bit.ly/3t2JDPe>, p. 3.25, 4.21–4.23.

¹³³ Dit is met name relevant bij zaken waar, vanwege FGM of gedwongen huwelijk, ouders met hun kind vluchten uit vrees voor zijn/haar leven, hoewel het kind de reden voor de vlucht misschien niet volledig begrijpt.

¹³⁴ De opsporing en hereniging van gezinnen komt aan bod in een aantal conclusies van het Uitvoerend Comité, waaronder de meest recente, *ExCom Conclusion No. 107*, par.(h)(iii). Zie tevens UNHCR, *Guidelines on Determining the Best Interests of the Child*, op cit.; CRC, *General Comment No. 6*, par. 81.

¹³⁵ "Voogd" heeft hier betrekking op een onafhankelijke persoon met specialistische vaardigheden die het belang en het algeheel welzijn van het kind behartigt. Procedures voor de aanstelling van een voogd mogen niet minder gunstig zijn dan de bestaande nationale bestuurlijke of gerechtelijke procedures die gelden voor de aanstelling van voogden voor kinderen die de nationaliteit van het land bezitten. "Juridisch vertegenwoordiger" heeft betrekking op een advocaat of andere persoon die bevoegd is om juridische bijstand te verlenen en informatie te verschaffen aan het kind in de asielprocedure en omtrent juridische zaken bij contact met de autoriteiten. Zie *ExCom, Conclusion No. 107*, par. (g)(viii). Zie voor verdere details CRC, *General Comment No. 6*, par. 33–38, 69. Zie tevens UNHCR, *Guidelines on Unaccompanied Children Seeking Asylum*, op cit., p. 2 en par. 4.2, 5.7, 8.3, 8.5.

¹³⁶ IVRK, art. 12. Het IVRK stelt geen ondergrens voor de leeftijd waarop kinderen het recht hebben om hun mening vrijelijk te uiten, aangezien het duidelijk is dat kinderen al op heel jonge leeftijd een mening kunnen vormen.

¹³⁷ CRC, *General Comment No. 6*, par. 25; CRC, *General Comment No. 12*, par. 123–124.

¹³⁸ IVRK, art. 13, 17.

¹³⁹ *Separated Children in Europe Programme, SCEP Statement of Good Practice, Third edition*, 2004, <https://bit.ly/39jo37X>, par. 12.1.3.

¹⁴⁰ CRC, *General Comment No. 9*, par. 32.

ne. Sommige kinderen laten cruciale informatie weg of verdraaien het, of kunnen geen onderscheid maken tussen hun verbeelding en de werkelijkheid. Ze hebben soms ook moeite met abstracte begrippen als tijd of afstand. Wat zodoende bij een volwassene geldt als een leugen, is dat niet noodzakelijkerwijs bij een kind. Daarom is het van groot belang dat beoordelaars de benodigde opleiding en vaardigheden hebben om een nauwkeurig inschatting te kunnen maken van de betrouwbaarheid en betekenis van het relaas van het kind.¹⁴¹ Het kan daarbij nodig zijn om deskundigen in te zetten voor een gehoor in een informele setting, of om kinderen te observeren en met hen te communiceren in een omgeving waar ze zich veilig voelen, bijvoorbeeld een opvangcentrum.

73. Hoewel de bewijslast bij volwassenen wordt gedeeld door de beoordelaar en de aanvrager, kan het bij kinderen nodig zijn dat de beoordelaar een groter deel van de bewijslast op zich neemt, zeker als het een onbegeleid kind betreft.¹⁴² Indien de feiten niet kunnen worden vastgesteld en/of het kind niet in staat is om zijn/haar aanvraag volledig onder woorden te brengen, zal de beoordelaar op basis van alle bekende omstandigheden een beslissing moeten nemen, waarbij een ruimhartige toepassing van het voordeel van de twijfel nodig kan zijn.¹⁴³ Ook moet het kind het voordeel van de twijfel krijgen indien er enige zorg is omtrent de geloofwaardigheid van delen van zijn/haar aanvraag.¹⁴⁴

74. Net zoals informatie over het land van herkomst een genderbias kan bevatten in de zin dat deze een betere weergave geeft van de ervaringen van mannen dan van vrouwen, kunnen ook de ervaringen van kinderen over het hoofd worden gezien. Daarbij komt dat kinderen wellicht beperkte kennis hebben van de omstandigheden in het land van herkomst of de redenen voor hun vervolging niet kunnen uitleggen. Dit is des te meer reden voor de asielinstanties om extra moeite te doen om relevante informatie over het land van herkomst en ander ondersteunend bewijs te vergaren.

75. Een leeftijdsonderzoek vindt plaats indien er twijfel bestaat omtrent de leeftijd van het kind. Dit moet deel uitmaken van een uitgebreide beoordeling waarbij zowel de fysieke verschijning als de psychische volwassenheid van de persoon in overweging wordt genomen.¹⁴⁵ Dergelijk onderzoek dient te geschieden op een veilige, kind- en gendergevoelige manier met respect voor de menselijke waardigheid. De appreciatiemarge die inherent is aan alle methodes voor leeftijdsonderzoek dient op een zodanige manier te worden toegepast dat, in geval van twijfel, de persoon wordt beschouwd als kind.¹⁴⁶ Aangezien de leeftijd niet overal op dezelfde manier wordt berekend of als even belangrijk wordt beschouwd, moet men ervoor oppassen om negatieve conclusies te trekken over de geloofwaardigheid indien culturele of nationale normen lijken te leiden tot een lagere of hogere leeftijd voor het kind. Kinderen dienen duidelijke informatie te krijgen over het doel en het proces van het leeftijdsonderzoek, in een taal die ze begrijpen. Het is van belang dat er een bevoegde onafhankelijke voogd wordt aangesteld om het kind te adviseren alvorens het leeftijdsonderzoek wordt uitgevoerd.

76. Onder normale omstandigheden wordt er alleen een DNA-onderzoek gedaan indien wettelijk toegestaan en met toestemming van de te onderzoeken personen, waarbij uitleg wordt gegeven over de redenen voor het dergelijk onderzoek. In sommige gevallen kunnen kinderen echter geen toestemming geven als gevolg van hun leeftijd, onvolwassenheid, onvermogen om te begrijpen wat het inhoudt, of om andere redenen. In dergelijke situaties geeft of weigert de benoemde voogd (bij afwezigheid van een gezinslid) de toestemming namens het kind, rekening houdend met de zienswijze van het kind. DNA-onderzoek dient enkel gebruikt te worden als andere verificatiemethoden onvoldoende zijn gebleken. Het kan met name nuttig zijn bij kinderen van wie wordt vermoed dat ze het slachtoffer zijn van mensenhandel door personen die beweren hun ouders, broers of zussen of andere familieleden te zijn.¹⁴⁷

77. Beslissingen dienen naar kinderen te worden gecommuniceerd in een taal en op een manier die ze begrijpen. Kinderen moeten persoonlijk van de beslissing op de hoogte worden gebracht, in aanwezigheid van hun voogd, wettelijk vertegenwoordiger, en/of andere begeleidende persoon, op een ondersteunende en niet-bedreigende manier. Bij een negatieve beslissing moet de boodschap met extra zorg worden overgebracht, waarbij wordt uitgelegd wat de volgende stappen zijn, om zo psychische stress of schade te voorkomen of verminderen.

¹⁴¹ *ExCom, Conclusion No. 107, par. (d).*

¹⁴² *Ibid.*, par. g (viii), waarin Staten wordt aangeraden om aangepaste bewijsvereisten te ontwikkelen.

¹⁴³ UNHCR, *Handboek*, par. 196, 219.

¹⁴⁴ *InterAgency Guiding Principles, op. cit.*, p. 61

¹⁴⁵ *ExCom, Conclusion No. 107, par. g (ix).*

¹⁴⁶ *Ibid.*, par. g (ix) UNHCR, *Guidelines on Policies and Procedures in Dealing with Unaccompanied Children Seeking Asylum, op cit.*, par. 5.11, 6.

¹⁴⁷ UNHCR, *Note on DNA Testing to Establish Family Relationships in the Refugee Context*, juni 2008, <https://bit.ly/3ct3bNN>.